

Gränsöverskridande antimode

Subversivt mode och subkulturella stilikoner som inspirationskälla i samtida
mainstreammode.

Zandra Elin Waldestam

Avdelningen för Modevetenskap
Institutionen för kulturvetenskaper
Lunds Universitet
MODK63, 15 hp. Examensarbete för kandidatexamen, vt2015
Handledare: Peter Bengtsen

ABSTRACT

"Cross-boundary Antifashion - Subversive fashion and subcultural styleicons as a source of inspiration within contemporary mainstream fashion" is a bachelor thesis themed, as the name suggests, on how subversive fashion is diffused to a mainstream context. The main purpose of this thesis is to contribute to the current discourse and earlier studies of subcultural fashion by filling a gap of knowledge in which the counter-effects and cross-boundary aspects of mainstream and antifashion often have been neglected. The empirical material used in this study consists of photographs, fashion-editorials and fashion-journalistic articles. These have been obtained through digital and printed sources. The material is studied qualitatively through a literary analysis, visual analyses and a summarization, the analyses take their point of departure from social anthropological and sociological theorists Dick Hebdige, Erving Goffman, Thorstein Veblen and Georg Simmel and fashion theorist Jenny Lantz. The theoretical framework is also connected to earlier research on antifashion and subcultures by fashion theorists Susan B. Kaiser and Prudence Black. Through this study it has been made clear that styleicons may function as ambassadors for subcultural fashion in a mainstream context by legitimating the subcultural expressions of style. When entering a mainstream context the subcultural style is modified and adapted to suit the mainstream taste and ideals which means that the original symbolic meanings and expressions of a subcultural style are changed.

Keywords: *Antifashion, subculture, mainstream, fashion, style icon, distinction, role, identity, trendsetter, Alexa Chung, Patti Smith.*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	2
1.1. Bakgrund	2
1.2. Syfte och frågeställning	3
1.3. Forskningsöversikt	4
1.4. Material och avgränsningar	5
1.5. Metod	6
1.6. Teoretiskt Ramverk	7
1.6.1. Subkulturers drivkrafter enligt Dick Hebdige.	7
1.6.2. Goffman om iscensättandet av identiteten.	8
1.6.3. Klassiska teorier om modets diffusion.	10
1.6.4. Jenny Lantz om modets förebilder.	11
1.7. Disposition	13
2. AVHANDLING	14
2.1. Litteraturanalys av Patti Smiths och Alexa Chung's stilidentiteter	15
2.2. Bildanalyser	17
2.2.1. Skildringar av Patti Smiths och Robert Mapplethorpes stil i mode-editorials.	17
2.2.2. Patti Smiths roll som Alexa Chung's stilikon.	24
2.3. Summering och vidare diskussion	27
2.3.1. Det subkulturella modets gränsöverskridande.	27
2.3.2. Stilikoners betydelse för subkulturella stiluttryck i mainstreammodet.	31
3. AVSLUTNING	34
3.1. Sammanfattning	34
3.2. Slutdiskussion och vidare perspektiv	36
KÄLLFÖRTECKNING	37
Tryckta källor	37
Digitala källor	38
Bildförteckning	40

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Jag finner relationen mellan subkulturellt mode och mainstreammode intressant på grund av den polaritet och samtidiga växelverkan som förekommer mellan de båda fenomenen. Eftersom subkulturellt mode och mainstreammode ofta studeras som två åtskilda fenomen vill jag med min uppsats fokusera på dess relation och undersöka hur det förhåller sig med de motsättningar som dessa moden omfattas av i olika kontexter.

Inspiration att undersöka ämnets inriktning och studieobjekt har jag fått från modejournalistiska artiklar om den Brittiska modellen, programledaren och moderedaktören Alexa Chung.¹ Hon säger sig hämta stilinspiration från Patti Smith, en Amerikansk poet och musiker som i olika sammanhang förknippas med subkulturen Beat.² Chung är ett intressant studieobjekt eftersom hon figurerar mycket i modesammanhang samt i media. Hon har tillskrivits en roll som ”*It-girl*” och trendsättare inom mainstreammodet samtidigt som hon själv identifierar sig med subkulturellt mode.³ Smiths självbiografi *Just Kids* som gavs ut år 2010 har också inspirerat till ämnet på grund av att det i samband med publiceringen av boken gjordes flera mode-editorials där Smiths stil skildras.⁴ Det kan ses som ett tecken på att hon fungerar som stilikon och det är på grund av hennes subkulturella identitet intressant att studera hur hennes roll som trendsättare yttrar sig i en mainstream kontext.

¹ Milligan, L. (2010). *Alexa Chung*, Vogue AU, Hämtad från <http://www.vogue.com.au/celebrity/models/alexa+chung.49?page=4> (2015-05-14)

² Hoard, J. (2001). *Patti Smith, biography*, The Rolling Stone Magazine, Hämtad från <http://www.rollingstone.com/music/artists/patti-smith/biography> (2015-05-04); Smith, P. (2010). *Just kids*. (1:a utg.) London: Bloomsbury, s. 19, 110-111; Vogue UK (2015). *Alexa Chung*, Hämtad från <http://www.vogue.co.uk/person/alexa-chung> (2015-05-04);

³ *It-girl* definieras i Oxford Dictionaries som: ”A young woman who has achieved celebrity because of her socialite lifestyle”. I samtida modesammanhang används termen för att beskriva en ung kvinna som innehar en roll som stilikon och trendsättare och får mycket medial uppmärksamhet; Oxford Dictionaries (2015). *It-girl*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/It-girl?q=it-girl> (2015-05-05); Vogue UK (2015). *Alexa Chung, Vogue*, Hämtad från <http://www.vogue.co.uk/person/alexa-chung> (2015-05-04)

⁴ Mode-editorial är en modejournalistisk beteckning för en serie fotografier som syftar till att förmedla en berättelse eller ett tema i modemagasin.

1.2. Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att bidra till nuvarande forskningsfält kring subkulturellt mode samt att belysa den samverkan som existerar mellan antimode, det vill säga subkulturellt mode, och mainstreammode i det postmoderna samhället och därmed även fylla en kunskapslucka inom ämnesområdet.⁵ Jag kommer att undersöka hur subkulturellt mode sprids och etableras i en samtida mainstream kontext, samt vad trendsättare har för roll i denna spridning.⁶ Uppsatsen kommer även att handla om vad spridningen av ett subkulturellt mode till en mainstream kontext har för påverkan på subkulturella modens symbolvärde. Nämnade aspekter studeras utifrån frågeställningarna:

Hur sprids subkulturellt mode till en mainstream kontext och vilken betydelse har trendsättare, exempelvis Alexa Chung och Patti Smith, i denna process?

På vilka sätt förändras den subkulturella stilens betydelse och symbolik när den befinner sig i en mainstream kontext?

För att besvara frågeställningarna görs en litteraturanalys, bildanalyser samt en summering och vidare diskussion. Målet med analyserna är att studera hur Chung inspireras av Smiths stil samt att ta reda på vad som gör att de här personerna, trots sina subkulturella identiteter tillskrivs en roll som stilikoner inom mainstreammodet. Genom analyserna teoretiseras även kring hur gränsöverskridandet av subkulturellt mode påverkar de symboliska värden som är förankrade i subkulturella stiluttryck.

⁵ Den kunskapslucka som uppsatsen ämnar fylla har bekräftats av modeteoretikern Susan B. Kaiser. Se forskningsöversikten s.4

⁶ Trendsättare är en beteckning som används i modesammanhang för att omnämna personer som har en ledande roll inom mode genom att etablera nya stiluttryck som tas upp av omgivningen; Oxford Dictionaries (2015). *Trendsetter*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/trendsetter> (2015-05-05)

1.3. Forskningsöversikt

I tidigare forskning av relevans för uppsatsen fokuseras på mode som social samt symbolisk markör av gruppstillhörighet. Modeteoretikern Susan B. Kaiser har utifrån sociologiska perspektiv skrivit artikeln ”Antifashion”. Hon menar att antimode ofta studeras som ett fenomen avskilt ifrån vad som vanligen kallas mode.⁷ Eftersom forskning om mode främst är fokuserad på normativt eller subkulturellt mode och som Kaiser belyser, sällan studeras i samverkan fyller denna uppsats en kunskapslucka inom ämnesområdet.⁸ Kaiser skriver att begreppet antimode används på ett sätt som förutsätter att det befinner sig utanför en modekontext, trots en förankring till mainstreammode. För att antimode ska uppstå krävs det medvetenhet om vad mode är vilket sätter antimode i ett beroendeförhållande till mainstreammode.⁹ Det är en av orsakerna till att sambanden mellan Alexa Chung och Patti Smiths aktörskap i en mainstream kontext respektive subversiv kontext är relevanta att studera i uppsatsen.

I anslutning till hur Kaiser skriver om antimode och mainstreammode som olika modekategorier i samverkan kan mode enligt modeteoretikern Prudence Black kategoriseras i olika modesystem och genom hennes teori kan kontextens och detaljernas betydelse för subkulturella modens symboliska värden förstås.¹⁰ Black utgår i sin artikel ”The Detail: setting fashionsystems in motion” ifrån ett strukturalistiskt och semiotiskt perspektiv samt driver sin tes utifrån semiotikern Roland Barthes teorier om modesystem. Hon menar att små detaljförändringar på ett plagg förändrar dess innebörd så att det omfattas av ett annat språk.¹¹ Detaljer med ett tydligt språk som byter kontext behåller delvis sina ursprungliga innebörder men tillförs även nya.¹² Hon förklarar att detaljerna fungerar som koder i olika modesystem och genom kännedom om de olika kodernas betydelser kan olika moden, stilar och plagg tolkas och förstås.

⁷ Kaiser, S. B. (2010). Antifashion. vol. 3, nr. 2, Berg encyclopedia of World Dress and Fashion, Hämtad från <http://www.bergfashionlibrary.com.ludwig.lub.lu.se/view/bewdf/BEWDF-v3/EDch3023.xml?q=beatnik&isfuzzy=no> (2015-03-26)

⁸ Subkulturer är subversiva, det vill säga institutionellt ifrågasättande, gruppsammanslutningar. Den klädstil som tillämpas inom gruppen är ett subkulturellt mode. För definition av begreppet subkultur se Oxford dictionaries. (2015). *Subculture*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/subculture> (2015-05-05)

⁹ Kaiser, 2010

¹⁰ Black, P. (2009), The Detail: setting fashion systems in motion. ss. 499–510, *Fashion Theory*, vol. 13, utg. 4, s. 500, Hämtad från DOI: <http://dx.doi.org.ludwig.lub.lu.se/10.2752/175174109X467503> (2015-03-26); Kaiser, 2010; Modesystem är en modevetenskaplig term som syftar till modets och modebranschens uppbyggnad och struktur, för utförlig definition se Kawamura, Y. (2011). *Modeologi, en introduction till modevetenskap*. (2:a uppl. 1:a utg.) Stockholm: Nordstedts Förlag AB, s. 19

¹¹ Black, 2009, ss. 500-502

¹² Black, 2009, ss. 503-504

Black hävdar att det i en samtida kontext är önskvärt att inte vara för uppseendeväckande och genom att klä sig homogent slipper människor sticka ut ur mängden. Hon påpekar dock att det finns dem som sticker ut medvetet, samt att en lagom avvikande stil kan upplevas som exotisk och skapa status och intresse hos omgivningen.¹³ Det skulle delvis kunna förklara Alexa Chungs framgång med att introducera en modestil med subkulturella symbolvärden i en mainstream kontext.

1.4. Material och avgränsningar

Uppsatsen är avgränsad till studieobjekten Alexa Chung samt Patti Smith. Fotografen Robert Mapplethorpe, vän och partner till Smith, ingår perifert i uppsatsen eftersom en av de mode-editorials ingår i uppsatsens bildanalyser gestaltar Smith och Mapplethorpe tillsammans.

Smith är relevant att studera eftersom Chung vid flera tillfällen beskrivit henne som sin stilikon.¹⁴ Därför ingår Smiths självbiografi *Just Kids* från 2010 som empiriskt material. Boken bidrar till en förståelse för spridningen av Smiths subkulturella stil till en mainstream kontext. Ur boken har litterära skildringar av Smiths stil samt fotografier av henne och Mapplethorpe erhållits. Ytterligare empiriskt material är tre mode-editorials som gavs ut av olika modemagasin i samband med publiceringen av Smiths bok. I dem byggdes ett narrativ kring Smith och Mapplethorpes liv samt klädstilar upp vilket gör dem lämpliga för analysen av Smiths funktion som stilikon i mainstreammodet.¹⁵ Nämnade editorials är avgränsade till åren 2010-2012 för att påvisa att Smith är aktuell som stilikon i en samtida kontext. Av samma orsaker är bilder samt intervjuer med Chung är avgränsade till 2013-2015.

De fotografier av Smith och Mapplethorpe som används som uppsatsmaterial finns med i Smiths självbiografi eller är hämtade från internet.¹⁶ Eftersom det framförallt är Smiths stil från 1960-70 talen som uppmärksammas i modesammanhang är bildmaterialet med henne avgränsat

¹³ Black, 2009, s. 505

¹⁴ Se exempelvis not 1 i bakgrundsavsnittet, s. 2 samt citatet ur DelliCarpini, 2013 i not 58

¹⁵ Tyson, J. (2012). Anna Albrecht channels Patti Smith - *Helmet Magazine*, Hämtad från <http://www.selectism.com/2012/07/13/anna-albrecht-channels-patti-smith-helmet-magazine/> (2015-03-25);

Cortina G. (2010), Patti + Robert, *VMan*, nr. 20, *VMagazine*, Hämtad från

<http://www.vmagazine.com/site/content/673/patti--robert> (2015-03-25); Kelifa, H. (2012). Because the night calls Patti, *Russh Magazine*, Hämtad från <http://www.russhmagazine.com/fashion/shoots/because-the-night-calls-patti/> (2015-03-25)

¹⁶ The Robert Mapplethorpe Foundation. (2015). *Biography*, Hämtad från <http://www.mapplethorpe.org/biography/> (2015-04-27)

till tidsperioden. Genom bilderna av Smith exemplifieras och jämförs hennes stiluttryck med stiluttryck inom samtida mainstreammode.

Genom tre olika artiklar om Alexa Chung från de digitala magasinerna *Timeout London*, *Billboard* samt brittiska *Grazia Daily* har information om Chungs kopplingar till subkulturellt mode samt Smiths roll som hennes stilikon erhållits. De har även bidragit till en enhetlig uppfattning av Chungs stil och inspiration samt bekräftat hennes roll som stilikon eftersom flertalet av de artiklar och intervjuer om Chung som går att finna på internet handlar om hennes stil och hur hon resonerar om mode. Fotografierna av henne är hämtade från hennes konto på bilddelnings-appen Instagram och används för dokumentation av hennes subkulturella stilinspiration samt jämförelser med Smiths stil.

1.5. Metod

Materialinsamlingen har jag genomfört på internet genom sökmotorn Google, modenyhetsidan *Style.com* samt Instagram. Söktermer som använts för insamlingen är: ”Patti Smith” samt ”Alexa Chung” med orden ”styleinspiration”, ”style”, ”subculture”, ”fashion”, ”Robert Mapplethorpe” och ”Beat” som tillägg för att avgränsa sökresultaten till relevant material. Sökresultaten har utökats med sökningar på de webbsidor där relevant material erhållits, exempelvis *VMagazine*, *Selectism*, *Russh Magazine*, *Billboard*, *Timeout London* och *Grazia Daily*. Materialsökningen har även omfattat tryckt material som erhållits genom sökningar med samma sökord i Malmö Stadsbiblioteks och Lunds Universitetsbiblioteks databaser som följts upp med manuella sökningar i biblioteken vid avdelningar för relevant litteratur, exempelvis biografier över musiker.

Samtligt material har analyserats i en litteraturanalys och bildanalyser för att uppfylla uppsatsens syfte och besvara dess frågeställningar. I litteraturanalysen som underbyggs genom att nytt material tillförs, tolkas citat av Chung från modejournalistiska artiklar samt citat ur Smiths självbiografi. Tolkningarna av analysen utmynnar i ett helhetsintryck av Smiths och Chungs stilidentiteter. Med en komparativ metod görs jämförande analyser av uppsatsens bildmaterial som studeras i denotativa och konnotativa betydelsenivåer med inspiration från Roland Barthes definitioner av denotation och konnotation.¹⁷ Bildanalysernas denotation utgörs av beskrivningar av bildernas motiv och bildernas konnotationer dess underbyggda meningar i

¹⁷ Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. (1:a utg.) London: Fontana Press. s. 42

form av underliggande betydelser som tolkas utifrån uppsatsens teoretiska ramverk.¹⁸ Att studera bilderna utifrån nämnda betydelsenivåer bidrar till förståelser för deras visuella likheter och skillnader samt hur bilderna kan tolkas. I jämförelserna har fokus legat på bildkomposition, motiv och hur motivet förmedlas.

1.6. Teoretiskt Ramverk

På grund av frågeställningens fokus kommer uppsatsen att ha symbolisk interaktionistiska perspektiv och baseras på sociologiska, socialantropologiska samt modevetenskapliga teorier som presenteras i aktuellt avsnitt.¹⁹

1.6.1. Subkulturens drivkrafter enligt Dick Hebdige.

Socialantropologen Dick Hebdige har bedrivit forskning om subkulturer och är därför relevant för uppsatsens teoretiska ramverk. I sin bok *Subculture, the meaning of style* från 1979 diskuterar han subkulturens funktioner samt drivkrafter.²⁰

Subkulturer är enligt Hebdige ett resultat av reaktioner mot samhällsnormer. Motreaktionerna uppstår när en grupp människor av sociala, ideologiska eller kulturella skäl motsätter sig ett samhälles rådande ideologier som dikterats av makthavande grupper.²¹ Subkulturer kan därför tolkas som ett uttryck för missnöje över ett samhälles hegemoni. Motståndet yttrar sig inom subkulturer i en avvikande estetik med hjälp av föremål som kodas med nya symboliska värden. Det är genom de värdena som specifika föremål blir subkulturella identitetsmarkörer.²² Symboliken är dock, som även Black belyser, diffus till sin natur eftersom de föremål som en subkultur tar till sig ofta har olika symbolvärde i olika kontexter.²³ Subkulturellt mode uppstår därmed genom att all dagliga föremål tas upp inom en subkultur och tillskrivs nya symbolvärden så att föremålets kodning förändras.²⁴ För att en ny kodning skall bli accepterad utanför

¹⁸ Barthes, 1977, s. 42-43, 47

¹⁹ I symbolisk interaktionism fokuseras på interaktionen mellan olika sociala grupper. För utförlig definition se Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode, stil som historisk och teoretiskt objekt*. (1:a utg.) Stockholm: Carlsson Förlag. s. 163

²⁰ Som empiriska exempel utgår Hebdige bland annat ifrån punkrörelsen, rastafarirörelsen samt beatrörelsen; Hebdige, D. (1979), *Subculture, the meaning of style*. (10:e uppl. 1:a utg.) London and New York: Routledge, s.24-70; Holmberg, 2008, s. 163

²¹ Hebdige, 1979, ss. 12, 14-16, 90, 132-133

²² Hebdige, 1979, ss. 2-4, 18, 101-103

²³ Black, 2009, ss. 503-504; Hebdige, 1979, ss. 2-3, 18, 101

²⁴ Hebdige, 1979, s. 18

subkulturen krävs att gruppen som kodar om föremålets symbolvärde har tillräcklig makt och status för att kunna påverka rådande ideologier.²⁵

En viktig infallsvinkel som Hebdige har är det subkulturella modets spridning och etablering inom mainstreammodet.²⁶ Eftersom det i den postmoderna västvärlden skett en viss klassutjämning som möjliggjort social mobilitet kan olika moden och stilar spridas över olika sociala grupperingar.²⁷

Hebdige förklarar acceptansen samt etableringen av ett subkulturellt mode i en mainstream kontext som gradvis och ett resultat av tvehågsenhet inför subkulturen: genom överträdelser av auktoritära normer och koder uppfattas subkulturer som provocativa inom den dominanta kulturen och det kan orsaka moralpanik.²⁸ Emellertid utvecklas så småningom en viss acceptans för det normbrott som tidigare orsakat moralpaniken.²⁹ Den dominanta kulturens ambivalenta uppfattning om subkulturen omfattas därmed av både fruktan och fascination. Ambivalensen är enligt Hebdige ett resultat av att subkulturella stiluttryck i modesammanhang hyllas medan det sociala utanförskap som subkulturen personifierar ifrågasätts och kritiseras. Genom detta förhållningssätt till subkulturen uppstår inom den dominanta kulturen en mytbildning om densamma och på grund av det blir den bild som ges av subkulturen, exempelvis genom media, romantiserad och en exotism byggs upp.³⁰ Mytbildningen kring subkulturen leder i slutändan till att en samtidig diffusion och defusion av subkulturen uppstår.³¹

1.6.2. Goffman om iscensättandet av identiteten.

Genom sociologen Erving Goffmans symbolisk interaktionistiska teorier om identitet och iscensättande av jaget ges i uppsatsen en förståelse för hur modet fungerar ur ett

²⁵ Hebdige, 1979, s. 102

²⁶ Hebdige, 1979, ss. 92-93

²⁷ Holmberg, 2008, s. 178

²⁸ Hebdige, 1979, ss. 90-91, 93, 96-97; Moralpanik beskrivs av Hebdige som ett resultat av att subkulturer med sina ideologiska avståndstaganden från den dominanta kulturen. Genom att ta avstånd från ideologier och normer upplevs subkulturerna som provocerande eftersom ifrågasättandet av den dominanta kulturen hotar dess legitimitet.

²⁹ Hebdige, 1979, ss. 94-95

³⁰ Hebdige, 1979, ss. 92-93

³¹ Defusion är en böjning av defuse som beskriver något som normaliserats och övergått från att vara hotande till att bli ofarligt. För definition se Oxford Dictionaries. (2015). *Defuse*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/learner/defuse> (2015-05-03); Hebdige använder ordet defusion i ett sammanhang som beskriver hur en generell social acceptans av ett subkulturellt mode uppstår i en dominant kultur. För utförlig definition se Hebdige, 1979, s.93

identitetsskapande perspektiv. De teorier som presenteras i hans bok *Jaget och maskerna, en studie i vardagslivets dramatik* från 2014 håller ett dramaturgiskt perspektiv och bygger på att alla människor spelar en teaterroll i sin sociala interaktion.³² Med olika aspekter av Goffmans teorier kan den roll som trendsättare, med Alexa Chung och Patti Smith som empiriska exempel har inom modet förstås och analyseras. Framförallt är det intressant hur Goffman med hjälp av begreppet idealisering förklarar varför vissa grupper i samhället tillskrivs makt och legitimitet. Det kan knytas an till de processer genom vilka frontfigurer inom modet ges den makt och legitimitet som krävs för deras roller som stilikon och trendsättare. Han skriver att aktörerna genom sitt uppträdande kan kommunicera en idealiserad bild av sig själva samt den situation de befinner sig i. Goffman argumenterar att det finns en social mobilitet samt social strävan i samhället. Individer strävar enligt honom efter en högre social position och på grund av det är idealiseringen kopplad till maktrelationer. Genom idealisering sanktioneras och normaliseras, och i bästa fall åtrås, det som en stilikon representerar.³³

För att ett tillstånd av idealisering skall uppnås används rollkonstruktion och statussymboler som skall bidra till att förstärka rollens trovärdighet. Att förstärka omgivningens tro på rollen inbegriper även att motsvara de förväntningar som finns på rollkaraktären vilket innebär att rollinnehavaren får göra uppoffringar för att stärka rollens autenticitet. Ifall personen inte vill göra avkall vad som krävs för att rollen skall uppfattas som trovärdig menar Goffman att personen i hemlighet fortsätter ägna sig åt det som motsätter sig normen.³⁴

Ett hemlighållande och framhävande av olika beteenden förklarar Goffman med sin teori om mystifikation.³⁵ Rollinnehavarens försök att dölja att rollen är konstlad resulterar i att personen bygger upp en mystik kring sig själv för att bevara sin autenticitet, eller som Goffman själv skriver: ”[...] och det förklarar delvis varför en auktoritet, framförallt om den döljer en personlig svaghet, alltid brukar omge sig med yttre former och en artificiell mystik vars syfte är att förhindra en närmare kontakt och på så vis ge fantasin tillfälle att idealisera”.³⁶ Goffman

³² Goffman, E. (1959/2014). *Jaget och maskerna, en studie i vardagslivets dramatik*. (6:e uppl. 1:a utg.) Lund: Studentlitteratur, s.9; Holmberg, 2008, s. 163

³³ Goffman, 1959/2014, s. 39, 40, 41, 43

³⁴ Goffman, 1959/2014, s. 40, 44

³⁵ Goffman, 1959/2014, s. 64

³⁶ Goffman, 1959/2014, s. 65

påpekar här att det är genom en social distans som den spelade rollen kan upprätthållas. För att bevara eller skapa social distans krävs att det uppstår en mystifikation kring rollgestalten.³⁷

1.6.3. Klassiska teorier om modets diffusion.

Sociologerna Thorstein Veblen och Georg Simmel bedrev runt 1900-talets början forskning kring modets sociala funktioner och diffusion.³⁸ Liksom Goffman utgår Veblen i artikeln ”The theory of the leisure class” och Simmel i artikeln ”Fashion” från symbolisk interaktionistiska perspektiv. Veblen och Simmel baserar sina modeteorier på att mode är något som etableras inom och sprids från sociala klasser med större makt till de med mindre makt, som imiterar den högre klassen för att öka sin sociala status.³⁹ Veblens *trickle-down* teori bygger på att lägre samhällsklasser kopierar modet från högre samhällsklasser. Simmels imitationsteori bygger på en liknande socialt strukturell princip. I teorierna förutsätts en samhällsstruktur som omfattas av en social strävan och hierarkisk maktstruktur.⁴⁰

Det postmoderna västerländska samhället skiljer sig från den kontext som Veblen och Simmel befann sig i när de utvecklade sina diffusionsteorier. Som tidigare nämnts har en klassutjämning bidragit till att mekanismerna bakom modets spridning förändrats.⁴¹ Därför är det nödvändigt att inom modevetenskapens samtidsinriktade forskning studera de nya riktningar som modets diffusion kommit att spridas i. Trots en förändrad diffusion påvisas i flera av de teoretiska ramverk som denna uppsats bygger på att mode är en fråga om distinktion.⁴² En bärande idé är därmed att modets funktion som identitetsmarkör har bestått och fortfarande symboliserar social tillhörighet.

Det har sedan Veblens och Simmels teorier etablerades skett en klassutjämning och istället för ett hierarkiskt ordnat makrosamhälle består samhället av en mängd små mikrosamhällen där

³⁷ Goffman, 1959/2014, ss. 64-65

³⁸ Holmberg, 2008, s. 178

³⁹ Simmel, G. (1904/1957). Fashion. *The American Journal of Sociology*, ss. 541-557, Nr.6, Vol. LXII. Ursprunglig utg. 1904, Utg. Maj 1957, Hämtad från <http://www.jstor.org/stable/2773129> (2015-03-26), ss. 542-543, 544-545; Veblen, T. (1899/2007). *The theory of the leisure class*. Red. Martha Banta. Ursprunglig utg. 1899, Utg. 2007. New York: Oxford University Press Inc. ss. 112-113, 114, 116

⁴⁰ Kawamura, 2011, s. 46; Simmel, 1904/1957, s. 541, 543; Veblen, 1899/2007, s. 116, 118

⁴¹ Holmberg, 2008, s. 178

⁴² Exempelvis Hebdiges teori om distinktion som en av drivkrafterna bakom subkulturer, samt Goffmans teorier om iscensättande av identitet och hur de i olika situationer kan användas för att uttrycka social tillhörighet; Hebdige, 1979, ss. 2-4, 18, 101, 103; Goffman, 1959/2014, s. 11-13

det sociala spelet och den sociala strävan och identiteten är annorlunda beskaffad. Det hävdas bland annat av modeteoretikern Yuniya Kawamura i hennes bok *Modeologi, en tvärvetenskaplig betraktelse* från 2011. I alla mikro, och makrosamhällen finns dock frontfigurer som tillskrivs en roll som stilikoner och de imiteras av andra som identifierar sig med denna person. På grund av samhällets sociala mobilitet så sprids samtida mode i olika riktningar.⁴³ *Trickle-down* kompletteras av *trickle-across* och *trickle-up* genom att modehusen och personer i en mainstream kontext imiterar, absorberar och inkluderar gatustilar samt att olika sociala grupper med liknande social ställning hämtar inspiration från varandra.⁴⁴

1.6.4. Jenny Lantz om modets förebilder.

Ekonomen och modeteoretikern Jenny Lantz skrev år 2013 boken *Trendmakarna, bakom kulisserna på den globala modeindustrin* som handlar om hur vissa personer i modebranschen tillskrivs legitimitet att diktera mode och trender. Dessa personer kallar hon för smakskapare. Genom bruk av Lantz teorier ges i uppsatsen en förståelse för de drivkrafter och system som ligger bakom fenomenet med modeförebilder och trendsättare. Hennes empiriska exempel är förankrade inom retail samt journalistisk och hon presenterar smakskapare inom yrkeskategorier som inköpare, redaktörer och stylist.⁴⁵

I sin studie av modeförebilder utgår Lantz ifrån sociologen Pierre Bourdieus teorier om kulturella intermediärer när hon definierar modets innovatörer, smakskaparna som förmedlar och sprider information om trender till konsumenterna.⁴⁶ Utifrån sociologen Herbert Blümers teorier om smak påvisar hon hur smakskaparna genom att acceptera eller förkasta olika trender och modeimpulser dikterar modet. För att de skall fungera som ställföreträdande för modet och den goda smaken krävs att de har legitimitet i den sfär de är som smakskapare inom, den befasts genom deras förmåga att fånga upp trender och att förmedla en smak som matchar samhällets tidsanda.⁴⁷ Legitimiteten kräver ständigt underhåll och för att bevaras samt förankras måste smakskaparna ”[...] ge ut uppseendeväckande tidskrifter, göra spännande urval av varumärken och kollektioner till sina varuhus och göra trovärdiga trendprognoser och intressanta

⁴³ Veblen, 1899/2007 och Simmel, 1904/1957 i Kawamura, 2011, ss. 49-51

⁴⁴ Veblen, 1899/2007 och Simmel, 1904/1957 i Kawamura, 2011, s. 94, 157; *Trickle-down* definieras av Veblen som en process i vilken mode sprids från högre samhällsklasser till lägre, en motsatt effekt till detta är *trickle-up* genom vilken mode sprids från lägre samhällsklasser till högre. *Trickle-across* innebär, som antyds av termen, att diffusionen istället sker åt olika håll över olika grupper.

⁴⁵ Lantz, J. (2013). *Trendmakarna*. (1:a utg.) Stockholm: Atlas förlag AB. s. 70

⁴⁶ Lantz, 2013, s. 34

⁴⁷ Lantz, 2013, ss. 70-71, 80-81

modereportage.”⁴⁸ Det åstadkommer smakskaparna genom att alltid hålla sig uppdaterade om den konsensus som råder kring olika trender samt att följa de trendrapportörer och trender som anses legitima och ”intressanta”.⁴⁹

Utifrån citatet av Lantz är frågan varifrån kunskapen om vad som för stunden kan anses ”uppseendeväckande”, ”spännande” och ”trovärdigt” härstammar ifrån. Är smakskaparnas känsla för kommande trender, liksom enligt sociologen Pierre Bourdieus teori om *habitus* ett naturligt tillstånd av nedärvd kunskap inom gruppen? Lantz skriver att etableringen av trender är en kollektiv process som hjälper aktörerna att försäkra sig om att rätt trender förmedlas, samtidigt som deras legitimitet som smakskapare befästs.⁵⁰ Smakskaparna utgår ifrån samma källor för att leta rätt på nästa stora trend. Exempelvis branschnyhetssidorna *Women’s wear daily* samt *Style.com*, som också har en funktion som smakskapare, och de besöker samma modemässor vilket leder till att det råder en konsensus kring de trender som skall lyftas fram. Smakskaparnas legitimitet förstärks även genom ett kontaktnät med personer som har högstatuspositioner i branschen.⁵¹ Det innebär att nätverkande är särskilt viktigt för att försäkra att de får tillgång till den information om kommande trender som delas internt i modebranschen.

Lantz teorier om legitimitet kan kopplas till Kawamuras teori om modebranschen som ett självlegitimerande institutionaliserat system.⁵² Personerna i ett yrkesnätverk är således i ett beroendeförhållande till varandra. Samtidigt som de med sina relationer stärker varandras legitimitet stärks också genom deras gemensamma intressen den branschsfär de befinner sig i och i slutändan hela modeindustrin. Det är intressant att Lantz uteslutande diskuterar etablerade branschfolk när hon skriver om smakskaparna. Hon utelämnar därmed vissa grupper med inflytande över mode och trender, exempelvis subkulturella stilförebilder som musiker. Förekomsten av subkulturella stilförebilder exemplifieras i denna uppsats genom Patti Smith som studieobjekt och med uppsatsens första frågeställning bidras till ny kunskap om hur mode sprids över olika sociala segment och grupper samt hur smakskaparna uppnår legitimitet utanför sin gruppstillhörighets sfär.

⁴⁸ Lantz, 2013, s. 70

⁴⁹ Lantz, 2013, ss. 16, 70, 71-72

⁵⁰ Bourdieu, P. (1984). *Distinction, a social critique of the judgement of taste*. (1:a utg.) London & New York: Routledge & Kegan Paul Ltd. s. 170; Lantz, 2013, s. 71

⁵¹ Lantz, 2013, ss. 71-73

⁵² Kawamura, 2011, ss. 103-106

1.7. Disposition

Uppsatsens avhandling består av analyser av det empiriska materialet som diskuteras utifrån de teorier som presenterats i teoriavsnittet. Analysavsnittet inleds med en litteraturanalys av Patti Smiths biografi samt artiklar om Alexa Chung från olika modemagasin vilka ger en grundläggande förståelse för Chungs och Smiths stilidentiteter. Därefter följer komparativa bildanalyser i vilka editorial-fotografier jämförs med fotografier av Patti Smith och Robert Mapplethorpe samt fotografier föreställande Chung och Smith jämförs. Avslutningsvis presenteras en summering och vidare diskussion där analysresultaten diskuteras och utvecklas. I den läggs utifrån uppsatsens material och teoretiska ramverk fokus på subkulturens bakomliggande drivkrafter och funktioner samt identitetsbegreppets betydelse för subkulturellt mode. Fortsättningsvis fokuseras på modets förebilder och deras roll för modets diffusion. Därefter följer en diskussion av modets diffusion från en subkulturell till en mainstream kontext.

Uppsatsens avslutande del kopplas till uppsatsen syfte och frågeställningar samt dess teoretiska ramverk. I avslutningen sammanfattas och diskuteras kortfattat de resultat som uppnåtts genom analyserna. Utifrån presentationen av resultatet dras en slutsats som baseras på det resultat som uppsatsens analys lett till och förslag på möjlig fortsatt forskning presenteras.

2. AVHANDLING

Uppsatsens avhandling utgörs av en litteraturanalys av utdrag från Patti Smiths bok samt citat av Alexa Chung och bildanalyser av fotografier med Smith, Robert Mapplethorpe, Chung och mode-editorials. De följs av en summering där teorier appliceras på analysresultaten. Syftet med litteraturanalysen är att skapa förståelse för Smiths modeintresse samt hennes betydelse som stilikon för Chung. Bildanalyserna syftar till att jämföra Patti Smiths stil med de mode-editorials som ingår i uppsatsens material samt hur hennes stil inspirerar Alexa Chung för att skapa förståelse för hur subkulturella stiluttryck förändras när de övergår till en mainstream kontext. Summeringen bidrar med en förståelse för bakomliggande processer kring subkulturer, trendsättare samt gränsöverskridande mode.

Alexa Chungs aktörskap och roll i modebranschen studeras från två olika perspektiv. Dels hur hon har en roll som konsument och inspireras av andra, dels en roll där hon inspirerar andra och fungerar som smakskapare, trendsättare och stilikon. I Patti Smiths roll som Chungs stilikon finns en liknande ambivalens som studeras. Genom sin subkulturella identitet har Smith gjort ett avståndstagande och en exkludering ifrån mainstreammodet men eftersom hon senare tillskrivits en roll som stilikon i en mainstream kontext inkluderas hon likväl i den.⁵³ Att en självvald exkludering följs av en ofrivillig inkludering förklarar Hebdige med att för att den dominanta kulturen skall kunna återställa den ordning som en subkultur stör genom sitt avståndstagande inkluderas subkulturen i den dominanta kulturen. På så vis hamnar subkulturen i en roll som ”den andre”, det vill säga något som är en del av den dominanta kulturen men inte passar in.⁵⁴

⁵³ Hebdige, D. (1979), *Subculture, the meaning of style*, London: Routledge, ss.2-4

⁵⁴ Hebdige, 1979, ss. 92-93, 94

2.1. Litteraturanalys av Patti Smiths och Alexa Chungs stilidentiteter

I Patti Smiths självbiografi *Just kids* får läsaren ta del av deskriptiva skildringar av hennes subkulturella stil samt hur hon med en stilmedveten noggrannhet väljer ut sina kläder. Hon beskriver även sitt eget och hennes vänners sökande efter det perfekta plagget samt de känslomässiga band de har till specifika plagg och föremål.⁵⁵ Återkommande plagg i boken är ett par hängselbyxor, en polotröja samt en regnkappa som beskrivs på följande sätt:

At twenty years old, I boarded the bus. I wore my dungarees, black turtleneck, and the old gray raincoat I had bought in Camden. My small suitcase, yellow and red plaid, held some drawing pencils, a notebook, *Illuminations*, a few pieces of clothing, and pictures of my siblings.⁵⁶

Citatet ovan samt det förhållningssätt till mode som skildras i boken kan kopplas till den modevetenskapliga idén om att stil fyller en funktion som identitetsmarkör. Det innebär att vissa klädesplagg har ett symboliskt värde inom Smiths subkultur.⁵⁷ På samma sätt förtydligar Chung sin stilmässiga identitets betydelse och dess koppling till Smith i nedanstående citat:

Patti Smith is a huge icon of mine. I really like her hair in particular and I often try to copy that. I love that she was around at the birth of punk and how she just wore clothes the way they fell onto her body. Now that's such an imitated look people try to deliberately look scruffy. Me [sic] included, I'm guilty of that. But for her it was realistic, she was living in a dodgy hotel and just chucking on a t-shirt.⁵⁸

I citatet bekräftar Chung att Smith är en stilikon för henne och att stilen inspirerar andra. En viktig del i citatet som kan ifrågasättas är att Smiths stil enligt Chung var genuin och en reflektion av Smiths liv, till skillnad från de som inspireras av Smiths stil. Som påvisats i föregående avsnitt är en subkultur inte bara modestil. Subkulturella moden omfattas utifrån vad som förstås av Hebdiges och Susan B. Kaisers teorier av socioekonomiska, politiska och religiösa faktorer och är därmed en form av social gruppstillhörighet.⁵⁹ På grund av det, samt den stilmedvetenhet som påvisas i Smiths bok finns anledning att ifrågasätta ifall Smith

⁵⁵ Smith, 2010, ss. 20, 25, 36, 37, 66, 91, 108, 118, 141, 149, 162, 166-167

⁵⁶ Smith, 2010, s. 25

⁵⁷ Kawamura, 2011, ss. 44-45, 148, 150, 152, 155, 503-505; I citatet görs även en hänvisning till Arthur Rimbauds bok *Illuminations* som också har ett symboliskt värde inom subkulturen Beat, som Smith identifierar sig med. Se Smith, 2010, s. 23 samt not 63

⁵⁸ DelliCarpini Jr. G. (2013). Alexa Chung's 5 best dressed musicians ever. *Billboard*, Hämtad från <http://www.billboard.com/articles/list/5770726/alexa-chungs-5-best-dressed-musicians-ever> (2015-03-26).

⁵⁹ Kaiser, 2010; Hebdige, 1979, ss. 90, 132-133

verkligen, som Chung hävdar, bara tog på sig vad som fanns tillgängligt.⁶⁰ Som Hebdige poängterar omfattas subkulturer av ett avståndstagande från den dominanta kulturen och identifikation sinsemellan inom den subkulturella gruppen.⁶¹ I så fall kan Smiths stil vara en medvetet uppbyggd fasad i vilken hon utformar en identitet som Beat-författare.

Utifrån Smiths beskrivningar i boken förstås att hon inte levde upp till eller identifierade sig med normerna i hennes hemstad, vilket kan ha bidragit till ett behov av en alternativ gruppstillhörighet. Exempelvis skriver hon att hon befann sig bland ”a hard-edged, illiterate group of women” som gjorde sig roliga över hennes förtjusning över poeten Arthur Rimbaud som hon själv, och flera andra Beatförfattare, såg upp till.⁶² Utifrån Hebdiges teori kan Smiths bakgrund representera den dominanta kultur som hon genom sin subkulturella identifikation gör ett avståndstagande från.⁶³ För att accepteras inom Beatrörelsen som Smith identifierar sig med behöver hon, baserat på Goffmans teori om att människor spelar olika roller i olika kontexter och grupper, leva upp till det förväntade beteende som finns kring gruppens medlemmar.⁶⁴ Detta eftersom gruppen eftersträvar ett visst framträdande som helhet, vilket Goffman beskriver som ett intrycksbevarande skydd.⁶⁵ Spelar Smith sin roll trovärdigt kan hon accepteras inom Beatrörelsen.⁶⁶ Det är därför realistiskt att anta att Smiths stil var viktig för henne och att hon medvetet försökt upprätthålla sin roll genom sin klädstil.

⁶⁰ DelliCarpini, 2013

⁶¹ Hebdige, 1979, s. 13, 33

⁶² Arthur Rimbaud var en fransk poet som personer ur beatrörelsen identifierade sig med; Bisbort, A. (2010). *Beatniks, a guide to an American subculture*. (1:a utg.) California: Greenwood press, s. 5, 81, 129; Smith, 2010, ss. 2-12, 22-24

⁶³ Hebdige, 1979, s. 90

⁶⁴ Goffman, 1959/2014, ss. 33, 75-76, 77

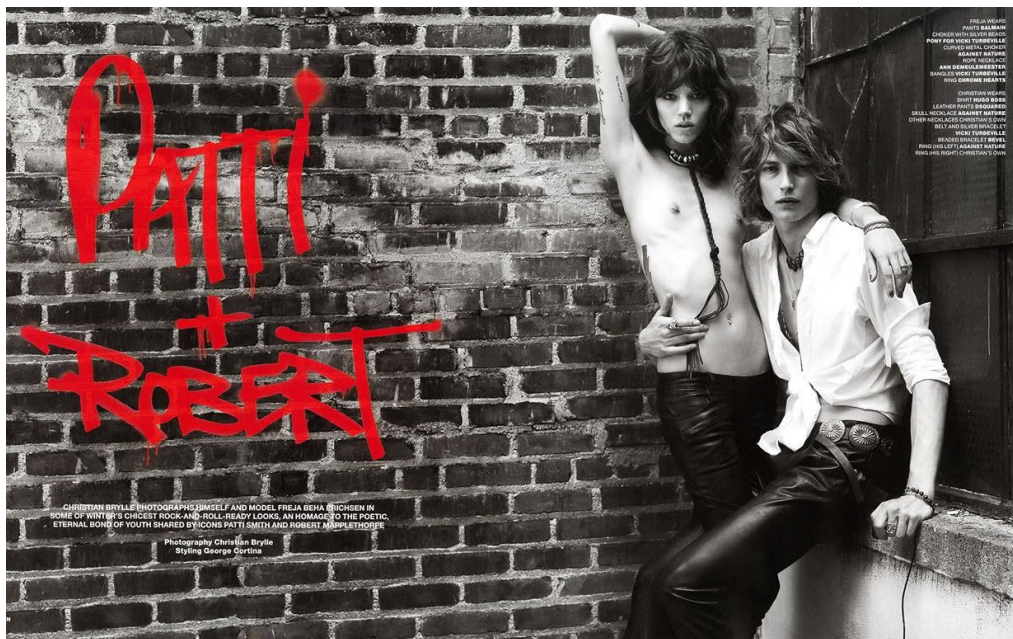
⁶⁵ Goffman, 1959/2014, ss. 78-79

⁶⁶ För hänvisning till Smiths koppling till Beatrörelsen se not. 2 samt not 63.

2.2. Bildanalyser

2.2.1. Skildringar av Patti Smiths och Robert Mapplethorpes stil i mode-editorials.

I samband med publiceringen av Patti Smiths självbiografi *Just Kids* kom hennes roll som stilikon i förhållande till mainstreammodet till uttryck genom mode-editorials av *VMagazine*, *Helmet Magazine* och *Russh Magazine* med hennes och Mapplethorpes stil som teman.⁶⁷ Detta analysavsnitt syftar till att genom jämförelser studera hur det i nämnda mode-editorials byggs upp ett narrativ och iscensättande av Smiths och Mapplethorpes klädstil och utseende.

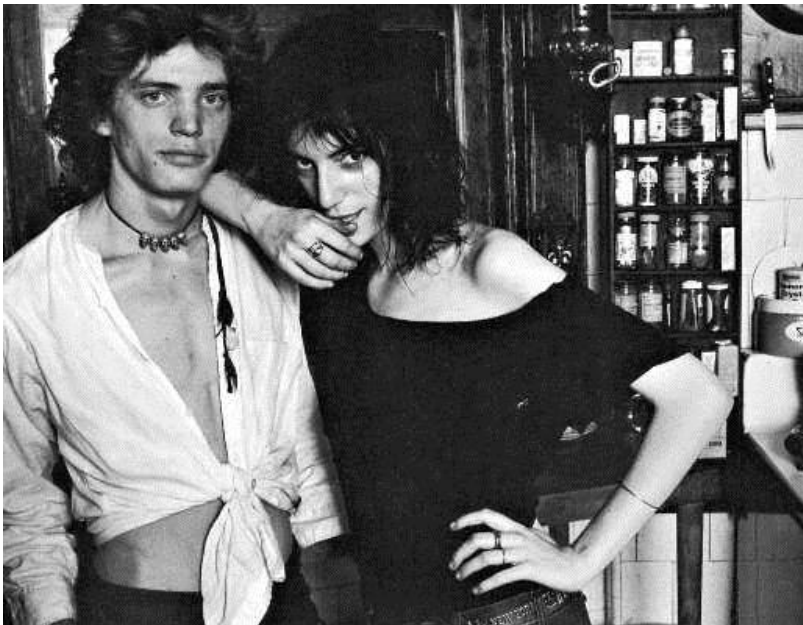

Figur 1. Christian Brylle, *Patti + Robert*. *VMagazine*, 2010.

Figur 1 är ett svart-vitt fotografi från *VMagazine* av modellerna Freja Beha Ericsson och Christian Brylle. Modellerna är placerade i ett hörn med en mörk tegelvägg på vänster sida och ett stort fönster till höger om sig. Den kvinnliga modellen står upp och den manliga halvsitter på en fönsterkant med högerarmen runt kvinnans midja. Mannen är iklädd en vit uppknäppt skjorta som är knuten i midjan. Runt halsen bär han ett halsband med små döskallar och på vänster arm har han ett armband med runda pärlor. Hans byxor ser ut att vara i skinn och i linningen har han ett bälte med runda metallplattor på. Hans hår är ordnat i en lockig, lite rufsigt page frisyr. Kvinnan har bar överkropp och bär ett par byxor liknande mannens, samt ett likadant döskallehalsband. Hon har ett långt hängande halsband av sammanflätade remmar på sig. Hennes frisyr är vågig och uppklippt. Höger arm, som hon håller över sitt huvud är tatuerad. Den andra håller hon om den manliga modellen.

⁶⁷Tyson, 2012; Cortina, 2010; Kelifa, 2012

Stilen som porträtteras i Figur 1 innehåller tydliga referenser till tidigare fotografier av Patti Smith och Robert Mapplethorpe. Ett exempel är ett foto från 1969 av fotografen Norman Seeff (Figur 2). Denna bild föreställer Smith och Mapplethorpe stående tillsammans i ett rum. Mapplethorpe är liksom den manliga modellen i Figur 1 klädd i en vit uppknäppt skjorta som knutits i midjan och lämnar magen och bröstkorgen bar. Han har på sig ett likadant döskallehalsband som personerna i Figur 1 och ett långt smycke med fjädrar som hänger ned över hans vänstra axel. Håret är kortklippt, vågigt och lite bakåtstruket. Han har ena armen bakom Smiths midja och hon har sin arm lutad mot hans axel. Smith har på sig en svart t-shirt som faller ned över hennes vänstra axel och i bildens nederkant skimtar hennes byxor som har ett bälte i linningen. Hon har inga halssmycken men ett armband runt vänsterarmen och tre ringar, en på höger långfinger och en på varje ringfinger.

Figur 2. Norman Seeff, Robert Mapplethorpe och Patti Smith. 1969

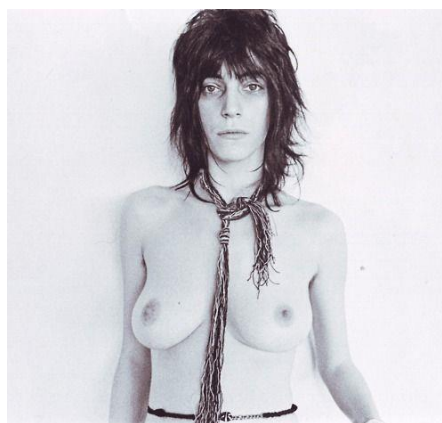

Figur 3. Gerard Malanga, West twenty-third street. fire escape. 1971

Bildernas största skillnader är bakgrundsmiljön och kvinnornas kläder. Den kvinnliga modellen i Figur 1 har smycken som Smith inte har i Figur 2. Att bilderna skiljer sig åt kan bero på att flera olika bilder varit till inspiration för *VMagazines* editorial. I Figur 3 som är en bild tagen av fotografen Gerard Malanga 1971 och ingår i Smiths självbiografi står hon och Mapplethorpe lutade mot ett trappräcke med en tegelvägg i bakgrunden vilket kan förklara miljön i Figur 1. Sättet de håller om varandra på liknar posen i Figur 1 men kläderna avviker. Till skillnad från Smith i Figur 2 och 3 har den kvinnliga modellen i Figur 1 bar överkropp och i Figur 3 har Smith och Mapplethorpe på sig jeans och T-shirt. I alla tre bilder ingår det döskalle-halsband

som personerna i Figur 1 har på sig. Posen och bildkompositionen från Figur 2 finns representerad i ett annat fotografi i *VMagazines* editorial.⁶⁸

Figur 1 kan utöver Figur 3 ha influerats av en annan bild av Smith som kan förklara modellens styling. Figur 4 som är ett fotografi taget av Robert Mapplethorpe 1976 är ett svartvitt porträtt av Smith i halvfigur där hon står barbröstad. Runt halsen har hon ett långt halssmycke av knutna band som hänger ned längs hennes överkropp likt det långa halssmycke som den kvinnliga modellen i Figur 1 har på sig. Runt midjan har hon ett tunt skärp. I Figur 4 som är en av flera bilder i en bildserie exemplifieras en stil som var typisk för Mapplethorpes fotografi som under 1970-talet och senare ofta var nakenporträtt med anspelningar på BDSM som var en viktig del av hans identitet.⁶⁹

Figur 4. Robert Mapplethorpe, *Patti Smith*. 1976

Att halsbanden ges en central roll i *VMagazines* editorial är tydligt eftersom de ingår i flera av bilderna.⁷⁰ Det kan bero på att halssmycken är ett återkommande tema i Smiths bok. I sin bok skriver Smith vid flera tillfällen om ett halsband som kan förstås som en symbol för hennes och Mapplethorpes relation.⁷¹ ”I was happy because he had selected the piece I singled out, yet sad to see it go. When I wrapped it and handed it to him, I said impulsively, ‘Don’t give it to any girl but me’. I was immediately embarrassed, but he just smiled and said ‘I won’t’.”⁷² Den symboliska betydelse som halssmycken ges i boken tycks ha tagits fasta på i *VMagazines* editorial och bidrar till att förstärka den berättelse om Smith och Mapplethorpe som skildras. Halsbandet med döskallar som ingår i bildexemplen finns med på flera bilder i Smiths bok. I den antyds även att Mapplethorpe fascinerades av döskallar vilket kan förklara varför *VMagazine* valt att använda sig av just det halsbandet.⁷³

⁶⁸Se bild 6 i *VMagazines* editorial; Cortina, 2010

⁶⁹ Smith, 2010, s. 77-78, 84, 236; The Robert Mapplethorpe Foundation, 2015

⁷⁰Se bilderna 1, 2, 5 i *VMagazines* editorial; Cortina, 2010

⁷¹ Smith, 2010, s. 37, 38, 51, 121

⁷² Smith, 2010, s. 37

⁷³ Smith, 2010, s. 84, 147, 148, 201, 280; Se även omslagsbilden till den utgåva av *Just Kids* som refereras till i denna text.

Vid första anblick kan tyckas att det är Mapplethorpes person som *VMagazine* bygger sin berättelse utifrån, men med tanke på att de publicerar sin editorial i samband med Smiths bok samt att de inspireras av olika fotografier av henne bekräftas hennes betydelse som inspirationskälla. Temat är förankrat till Smiths och Mapplethorpes kärleksrelation men den bild som ges av deras förhållande kan ifrågasättas. I Smiths bok framgår att hon och Mapplethorpe hade en stormig relation med mycket uppbrott relaterade till deras sökande efter sina identiteter.⁷⁴ Omgivningen bidrog till problem genom att deras relation ifrågasattes på grund av att Mapplethorpe som öppet homosexuell levde i en kärleksrelation med en kvinna.⁷⁵ I boken poängteras emellertid, framförallt känslorna som de enligt Smith hyste för varandra:

Robert was devastated that Tinkerbelle had told me not only that he was having an affair, but that he was a homosexual. It was as if Robert had forgotten that I knew. It must also have been difficult as it was the first time he was identified with a sexual label. [...] His drives toward men were consuming but I never felt loved any less. [...] Robert and I still kept our vow. Neither would leave the other.⁷⁶

Med citatet ovan förtydligas att Smith var fullt medveten om Mapplethorpes läggning, men ändå lyfter fram deras kärlek och lojalitet gentemot varandra. Utifrån citatet bekräftas även att personer i deras omgivning ifrågasatte deras relation.⁷⁷

I editorial-fotografierna ges genom modellernas gestaltning av Smith och Mapplethorpe en heteronormativ, sexuellt anspelade samt idealiserad bild av Smith och Mapplethorpe. Genom att förmedla en idealiserad bild av deras relation i sin editorial förstärker *VMagazine* myten om Smith. Enligt Goffman är det genom mystifikation kring en person som en idealiserad roll omgivningen ser upp till skapas.⁷⁸ *VMagazines* editorial bidrar därmed till att förstärka Smiths roll som stilikon. Samtidigt kan Smiths och Mapplethorpes relationsproblem vara av godo för mytbildningen kring Smith eftersom livsstilen är en viktig del i hennes roll som rockmusiker.

⁷⁴ Smith, 2010, ss. 80, 149, 155-157, 174, 187

⁷⁵ Smith, 2010, s. 200

⁷⁶ Smith, 2010, ss. 156-157

⁷⁷ Smith, 2010, s. 200

⁷⁸ Goffman, 1959/2014, ss. 39, 64-65, 67

I *VMagazines* editorial ingår en bild av Smith som har likheter med ett av de fotografier som Mapplethorpe tog vid fotograferingen till skivomslaget till hennes debutskiva "Horses", 1975.⁷⁹

Figur 5. Robert Mapplethorpe, *Patti Smith*. 1975

Figur 6. Christian Brylle, *Patti + Robert*, *VMagazine*. 2010

I Figur 5 som är ett svartvitt porträtt av Smith taget av Mapplethorpe 1975 står hon mot en vit bakgrund, klädd i en skrynklig vit skjorta. Skjortan som har ärmarna slarvigt uppkavlade är knäppt i mitten och de två översta och de nedersta knapparna är uppknäppta. Runt hennes hals hänger en svart oknuten slips som hon sträcker ut med vänster hand. Högerhanden som hon har ett svart armband om är knuten och utfälld mot hennes axel, den snuddar nästan vid hennes hår som har en lite rufsig pagefrisyr med kort lugg.

VMagazines tolkning av Figur 5 har en annan bildkomposition men liknar bilden av Smith. Denna bild, Figur 6, är beskuren så en större del av modellens kropp syns än i Figur 5. Modellen har liksom Smith på sig en skrynklig vit skjorta som delvis är uppknäppt, men med fler uppknäppta knappar än i Figur 5. Runt halsen har modellen en svart slips och håller den som Smith i Figur 5 med vänster hand, men rakt fram i bilden. Höger hand som är placerad högre upp än i Figur 5 är dold bakom modellens huvud. Det rufsiga håret, skrynklorna på kläderna och passformen skiljer sig åt i bilderna. I Figur 6 ser skrynklorna och håret på modellen mer tillgjorda ut än på Smith som ger ett naturtroget intryck.

⁷⁹ Smith, 2010, ss.248-249, 250-251

Helmet Magazines och *Russh Magazines* editorials är inte lika tydligt förankrade till existerande fotografier av Smith som den i *VMagazine*. Här förmedlas istället en känsla för Smiths stil i hur modellernas hår är ordnat, se Figur 7 och 8, samt klädstilen som i Figur 7 går i en svart och vit färgskala. På ett visuellt plan är kopplingen till Smith otydlig men framträder genom titlar respektive artiklar för nämnda editorials.

Figur 7. Darren Mc Donald, *Anna Albrecht Channels Patti Smith*. *Helmet Magazine*, 2012

Figur 8. Nick Dorey, *Because the night calls Patti*. *Russh Magazine*, 2013

I Figur 7 som ingår i *Helmet Magazines* editorial poserar modellen Anna Albrecht i helfigur, mot en grå bakgrund.⁸⁰ Till höger om sig håller hon en gitarr som vilar på en Amerikansk flagga. Hon bär en vit skjorta med slarvigt uppkavlade armar, en svart slips och svarta byxor samt ett par boots i svart lack. Runt höger handled har hon ett silverfärgat, och runt vänsterarmen ett svart armband. Hennes ansikte är delvis dolt bakom en rufsigt uppklippt axellång frisyr. Bilderna i *Helmet Magazines* editorial är i gråskala vilket förstärker de svarta och vita klädernas monokroma intryck. Genom färgskalan förmedlas också en känsla för Patti Smiths stil som ofta går i samma färgspektra.⁸¹

Genom färgkompositionen och klädseln kan Figur 7 kopplas till fotografiet av Smith i Figur 5. I flera av bilderna finns en gitarr och några av dem utspelar sig i en scenmiljö och ett omklädningsrum. Kanske vill *Helmet Magazine* i sin editorial anspela på Smiths musikkariär.

⁸⁰ Tyson, 2012

⁸¹ Smith, 2010, ss. 54, 82, 193, 251, 259, 268,272, efterord; Se även Figur. 2 och 5.

I en text om denna editorial skriver Josh Tyson att bilderna förmedlar en känsla för den ”naivete [sic] and playfulness that marked Smiths career early on (at least that is the impression that her book *Just kids*, about living with Robert Mapplethorpe, created).”⁸² Utifrån citatet av Tyson klargörs att han associerar bilderna till Smiths karriär, biografi samt liv tillsammans med Mapplethorpe.

Russh Magazines editorial ”Because the night calls Patti” har en titel som troligen inspirerats av Patti Smiths låt ”Because the night” från 1983.⁸³ Det förekommer dock inga andra antydningar till hennes musikkarriär eller hennes stil i Figur 8 som ingår i *Russh Magazines* editorial.⁸⁴ Det är dock intressant att *Russh Magazine* trots en avvikande stil väljer att namnge sin editorial efter Smith. Kanske använder de sig av Smiths namn i syfte att de som betraktar bilden skall associera den till det Smith representerar, exempelvis hennes liv som rockmusiker i New York, och därmed stärka det intryck som de vill förmedla med sin editorial.

De mode-editorials som ingår i analysen bidrar med en idealiserad, normativ bild av Smith och Mapplethorpe i sättet bilderna och stilen framställs samt modellerna som gestaltar Smith och Mapplethorpe. Modellerna har valts ut till att gestalta Smith på grund av sitt utseende, men det är troligen inte visuella likheter till personerna som urvalet baserats på. Ingen av modellerna har ansiktsdrag med tydliga likheter till Smith och utan styling skulle deras gestaltning kunna föreställa någon annan. Troligast är därför att de valts ut för att de förmedlar och representerar samtida skönhetsideal i mainstreammodet på ett sätt som redaktörerna för dessa editorials eftersträvar att förmedla.

I de kläder och accessoarer som representeras i samtliga fotografier märks att passformen av i editorial-fotografierna är mer välskräddad än i bilderna av Smith och Mapplethorpe vilket kan bero på att modellerna bär märkesplagg. Smith och Mapplethorpe hade utifrån vad som antyds i Smiths bok inte råd med märkeskläder under perioden som fotografierna av dem är tagna och att de handlade sina kläder på second-hand butiker.⁸⁵

⁸² Tyson, 2012

⁸³ Discogs (2015). *Patti Smith, Because the night*. Hämtad från <http://www.discogs.com/Patti-Smith-Because-The-Night/master/329453> (2015-05-13); Kelifa, 2012; Smith, 2010, s. 258

⁸⁴ Kelifa, 2012

⁸⁵ Smith, 2010, s. 20, 62

Genom analysen av mode-editorials framgår att de har olika teman. *VMagazine* fokuserar med sina parafraaser av existerande foton på Smiths förhållande med Mapplethorpe och hennes bok medan *Helmet Magazine* inriktar sig på hennes musikkarriär. På vilket sätt *Russh Magazine* inspirerats av Patti Smiths stil är oklart men det är genom dess titel säkert att den är en tolkning av Smiths stil. Ett centralt resultat av analysen är att Smiths stil fungerar som inspirationskälla i samtida mainstreammode och att hennes persona och livsstil är betydelsefull för hennes roll som stilikon.

2.2.2. Patti Smiths roll som Alexa Chung's stilikon.

Att Smith är Chung's stilikon har bekräftats i ett flertal intervjuer och exemplifieras här med en jämförande analys utifrån bilder och exempel från Smiths bok samt Chung's bilder från Instagram. I denna analys fokuseras på två plaggtypen som är förknippade med båda, samt ger Chung's stil en subkulturell förankring.

I en artikel av *Grazia Daily* listas Chung's tio favoritplagg. Där nämns hängselbyxor och på hennes sida "chungalexas" på Instagram finns flera bilder av henne i plagget.⁸⁶ Hon nämner också skor av märket Converse som ett viktigt plagg och poängterar att de inte skall se nya ut. Den "inbodda" känslan säger hon att hon skapar genom att smutsa ner dem med jord.⁸⁷ Skor av modellen Chung har på sig är en subkulturell symbol för grungestilen som hon säger sig inspireras av utöver Smiths stil.⁸⁸ Sin förkärlek för hängselbyxor delar hon med Smith som skriver om plagget på flera ställen i *Just kids*. Smith nämner också plagget i en text på sin hemsida.⁸⁹ Det symboliska värde som plagget har för Smith kan bero på att det var vad hon

⁸⁶ Spedding, E. (2014). Alexa Chung's style rules, she explains the formula behind her signature style. *Grazia Daily*, Hämtad från <http://www.graziadaily.co.uk/2014/11/alexa-chung-s-style-rules-she-explains-the-formula-behind-her-signature-style#.VT5BOIXtmkp> (2015-04-27); Chung, A. (2015). I've hacked the @agjeans account. Hah! *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/1MzRP9GoWi/?taken-by=chungalexas> (2015-05-13); Se även Chung, 2015, *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/0ILGiHGof3/?taken-by=chungalexas> (2015-05-13); Chung, A. (2015). *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/zzJ1VCmoYi/?taken-by=chungalexas> (2015-05-13); Chung, A. (2015). *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/x4jllrmoSQ/?taken-by=chungalexas> (2015-05-13); Chung, A. (2015). *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/xMdlttmoVC/?taken-by=chungalexas> (2015-05-13); Chung, A. (2015). *Chungalexas*, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/slFZyrGoX0/> (2015-05-13)

⁸⁷ Spedding, 2014

⁸⁸ Satenstein, L. (2015). Kurt Cobain style, Montage of heck documentary. *Vogue*, Hämtad från <http://www.vogue.com/13255250/kurt-cobain-style-montage-of-heck-documentary/> (2015-05-13); DelliCarpini Jr. 2013

⁸⁹ Smith, 2010, s. 25, 38, 48, 256; Smith, P. (2015). *Banga, Touring Banga*, Hämtad från <http://www.pattismith.net/banga.html> (2015-05-18)

hade på sig när hon frigjorde sig från livet i sin hemstad och började det liv som hon senare kom att dela med Mapplethorpe.⁹⁰

I Figur 9 som är ett självporträtt av Chung i helfigur bär hon ett par hängselbyxor. Till byxorna bär hon en vit skjorta med uppkavlade armar. Som poängterats i föregående analys förknippas Smith med vita skjortor. Chung har även på sig ett par lite slitna och smutsiga Converse All Stars vilket innebär att hon genom kläderna i bilden signalerar en anknytning till Smith och till grungestilen.⁹¹

Figur 9. Alexa Chung, *I've hacked the @agjeans account, Hah! Chungalexa*, Instagram, 2015

I artikeln i *Grazia Daily* nämner Chung även marinblå jumprar och bredvid texten visas en bild av henne i en ribbstickad polotröja.⁹² På Chungs Instagram-sida finns ett självporträtt där hon har på sig en sådan tröja, se Figur 10.⁹³ Även det är ett av Chungs favoritplagg som Smith förknippas med. På flera av bilderna av Smith i hennes bok är hon klädd i mörkt färgade tröjor och en av bilderna, Figur 11 har en tydlig likhet med tröjan som Chung har på sig i intervjun och på Figur 10.⁹⁴

Figur 10. Alexa Chung, *Empire state of mind*. Chungalexa, Instagram, 2015

Figur 11. Linda Smith Bianucci, *Patti Smith. Just Kids* (2010), 1969

⁹⁰ Smith, 2010, s.25

⁹¹ Se Figur. 4, 5 och 6

⁹² Spedding, 2014

⁹³ Chung, A. (2015). "Empire State of mind", Chungalexa, Instagram, Hämtad från <https://instagram.com/p/1RY1p0GoUG/?taken-by=chungalexa> (2015-05-07)

⁹⁴ Smith, 2010, s. 82

De mörkt färgade polotröjorna som Chung och Smith har på sig i bilderna har ett symbolvärde genom att plagget är förknippat med subkulturen Beat som Smith identifierar sig med.⁹⁵ Bilderna har fler gemensamma element än i plagget. Deras frisyrer med halvlång lugg och axellångt uppklippt, lite rufsigt hår påminner om varandra. Kroppsspråken har också likheter, båda har munnen slutet och sättet de håller sina händer med pekfingret lite bakom de andra fingrarna samt framhäver ett föremål förstärker bildernas likheter till varandra. Chung pekar mot Empire State Building ovanför sitt huvud och Smith håller en fjäder framför sig, båda föremål har en avlång form som förstärker bildernas likheter.

Trots gemensamma drag i klädstil och motiv skiljer sig Figur 10 och Figur 11 åt i bildframställningen. Figur 11 har ett långt skärpedjup som sätter bakgrunden i soft-focus och gör att Smith som är i skärpa framhävs, kontrasten är hög vilket gör att inga detaljer i den mörka tröjan kommer fram. I Figur 10 gör den höga skärpan att detaljer som tröjans textur framhävs.

Chungs och Smiths likheter skulle kunna vara slumpartade men eftersom de är förankrade till olika plagg samt att Chung bekräftar en subkulturell identitet och Smith som en inspirationskälla kan likheterna vara avsiktliga. Liksom Smith medvetet väljer ut sina kläder för att passa den stil och subkultur hon vill representera och tillhöra bekräftas utifrån citaten att Chung medvetet väljer stiluttryck från Smiths stil eftersom hon identifierar sig med henne.

⁹⁵ Bisbort, 2010, Preface; Hoard, 2001; Smith, 2010, s. 19, 110-111

2.3. Summering och vidare diskussion

2.3.1. Det subkulturella modets gränsöverskridande.

I uppsatsens frågeställningar: ”Hur sprids subkulturellt mode till en mainstream kontext och vilken betydelse har trendsättare, exempelvis Alexa Chung och Patti Smith, i denna process?” samt ”På vilket sätt förändras den subkulturella stilens betydelse och symbolik när den befinner sig i en mainstream kontext?” görs underförstått att klädstilen reflekterar studieobjektens, det vill säga Alexa Chungs och Patti Smiths identitet. Ett antagande om att de har kopplingar till subkulturellt mode, samt inflytande som stilikoner görs också i frågeställningarna. För att bekräfta dessa antaganden samt validera frågeställningarnas korrekthet och relevans har Chungs och Smiths stilidentiteter analyserats i en litteraturanlys och bildanalyser. Som framgått i dem har Alexa Chung och Patti Smith subkulturella identiteter och stilar. Smith med kopplingar till Beatrörelsen, och Chung med kopplingar till Smith samt grunge.⁹⁶

I artikeln ”Alexa Chung’s 5 best dressed musicians ever” i *Billboard* intervjuas Chung om de fem musiker som hon tycker klär sig bäst och hon säger att Smith och andra subkulturella frontfigurer, bland annat inom grungen, är hennes stilikoner.⁹⁷ Utifrån hennes intervju svar som innehåller uttryck som ”I am a huge fan”, ”She’s amazing, her whole attitude is brilliant”, ”huge icon of mine” samt ”I love that look” förstås att hon identifierar sig med och idealiserar personerna som nämns.

Chung förklarar Smiths roll som hennes stilikon för att hon fascineras av den naturlighet som Smiths stil förmedlar. Enligt Chung framstår den som autentisk, en genuin reflektion av Smiths livsstil. Med Smith som exempel förklarar hon att en stil som kopieras i slutändan bara är en kopia.⁹⁸ I de bilder av Smith och Mapplethorpe som presenterats i en av bildanalyserna ges intrycket att Smith och Mapplethorpes skrynklor och rufsiga hår är en del av deras identitet. Som motpol till det finns i editorial-fotografierna en tillrättalagd stökighet som skapats av stylisterna och är en kopiering av Smiths stil. Modellernas hår som har liknande frisyrer som Smith och Mapplethorpe är klippt av hårstylisterna medan Smith klippte sitt och Mapplethorpes hår själv.⁹⁹ Att Smith och Mapplethorpe lever livsstilen som representeras bidrar till en

⁹⁶ DelliCarpini, 2013; Hoard, 2001; Smith, 2010, ss. 19, 110-111

⁹⁷ DelliCarpini, 2013

⁹⁸ Se citat not 58, s. 15; DelliCarpini, 2013

⁹⁹ Smith, 2010, s.138, 140

otvungen, naturlig känsla i bilderna och editorial-fotografiernas misslyckade försök att återskapa denna naturlighet i en annan kontext kan förstås utifrån Chungs observation, de är bara kopior. Samtidigt är det viktigt se Smiths och Mapplethorpes uppbyggnad av sina identiteter utifrån ett subkulturellt perspektiv där klädstilen fungerar som en markör för distinktion: bilden de ger av sig själva är delvis fabricerad, även om den reflekterar deras livsstil.

På grund av att jag utifrån Hebdige och Kaiser tolkar det som att subkulturella moden symboliserar en grupp tillhörighet vill jag ifrågasätta Chungs uttalande om att Smith ”was living in a dodgy hotel and just chucking on a t-shirt” och att Smith enligt Chung därmed har en stil som baseras på hennes livsstilsrelaterade förutsättningar.¹⁰⁰ Utifrån Hebdiges och Kaisers teorier förstås att klädstilar är ytterst viktiga och medvetna val för medlemmar av subkulturella grupper. Självfallet påverkas dock den stil och de plagg som ett subkulturellt mode omfattas av gruppmedlemmarnas tillgångar till pengar och kläder, förutsättningar som är essentiella för att kunna klä sig på ett specifikt vis. Trots det byggs det som påvisas utifrån Hebdiges teorier om subkulturella stiluttryck samt uppsatsmaterialet upp en symbolisk betydelse kring vissa klädesplagg. Exempelvis mörkt färgade polotröjor vilka förknippas med subkulturen Beat som Smith inspireras av, som i sin tur inspirerar Chung. Med det här exemplet vill jag poängtera att det är genom en gemensam överenskommelse om plaggets symbolik inom subkulturen och en acceptans av denna symbolik utifrån som gör att ett plagg ges vissa associationer. Det är denna symboliska betydelse som gör ett plagg värdefullt som identitetsmarkör och att personer medvetet väljer ut just det för att kommunicera sin identitet.

Genom att studera olika texter ur Smiths självbiografi *Just kids* har jag kommit fram till att hon på ett medvetet sätt använder sig av sin klädstil för att kommunicera sin identitet. Exempelvis eftersom det i Smiths bok visas att hennes val av kläder görs med en medvetenhet och noggrannhet. I texterna visas även att hon identifierar sig med subkulturen Beat. Hennes identifikation till subkulturen kommer till uttryck genom hennes uttalanden i boken där hon kallar sig själv Beat och att hon vid flera tillfällen nämner poeten Arthur Rimbaud som

¹⁰⁰ DelliCarpini, 2013; Hebdige, 1979, ss. 90, 132-133; Kaiser, 2010

uppskattas i Beatkretsar. Hon klär sig dessutom enligt den stil som subkulturen förknippas med, exempelvis i mörkt färgade polotröjor.¹⁰¹

Hon skriver även att hon på grund av sin klädstil uppfattas som Beat av omgivningen vilket innebär att hon uppnår sin målsättning i att identifieras med subkulturen.¹⁰² Utifrån materialet förstås också att Smiths behov av en subkulturell tillhörighet har kopplingar till att hon inte passade in i den dominanta kultur som hon levde i.¹⁰³ Det bekräftar de teorier av Hebdige som använts för att skapa en förståelse för subkulturens funktioner och drivkrafter. Enligt honom är subkulturer, som tidigare nämnts, resultatet av ett avståndstagande mot de normer som en dominant kultur omfattas av.¹⁰⁴

Motsättningarna mellan det autentiska i Smiths stil och analyserade mode-editorials kopiering av stilen kan studeras utifrån Hebdiges teori om hur en subkulturell diffusion bidrar till en defusion av densamma. Defusionen som enligt honom uppstår i samband med att ett subkulturellt mode accepteras inom en dominant kultur kan innebära att den förankring av symbolvärden som subkulturens stiluttryck haft får en förändrad kodning eller helt förlorar sin betydelse.¹⁰⁵

Subkulturella modens defusion som ett resultat av diffusionen kan lämpligen tolkas med hjälp av Prudence Black's teori om lockelsen i det "exotiska" hos en person som sticker ut precis lagom mycket.¹⁰⁶ När en stil kopieras är den inte längre unik och den exotiska känslan går förlorad. Vidare förklarar Black att modet nu för tiden är en fullständig sammanblandning av olika stilar och att det är ett resultat av att modesystemet bygger på sin egen "död och pånyttfödelse".¹⁰⁷ Det hävdar även Chung som i artikeln "I'm indie through and through" av *Timeout London* diskuterar sin syn på det samtida modets gränsöverskridande: "I think now there's really no distinction between the categories. Back in the day it was more clear [sic], but now everything is a bit wishy-washy because indie isn't indie anymore, because it became

¹⁰¹ Bisbort, 2010, preface samt s. 5, 81, 129; Hoard, 2001; Smith, 2010, ss. 22-25, 82, 190, 225-226, 229-232; Se även Figur 11

¹⁰² Hoard, 2001; Smith, 2010, ss. 19, 110-111

¹⁰³ Hebdige, 1979, s. 93; Smith, 2010, ss. 2-12, 22-24

¹⁰⁴ Hebdige, 1979, s. 13, 33

¹⁰⁵ Hebdige, 1979, s. 93

¹⁰⁶ Black, 2009, s. 505

¹⁰⁷ Black, 2009, s. 507

populär.”¹⁰⁸ Här bekräftar Chung liksom Black att samtida mode är splittrat och att det inte finns några tydliga gränser mellan olika stilkategorier.

Chungs uttalande om kopierande av stilar kan införlivas i uppsatsens fråga om vad som händer med subkulturellt mode när det byter kontext. Liksom det kan bidra till att förklara vad det är hos vissa subkulturella stiluttryck som gör de intressanta nog att etableras i mainstreammodet. Hebdige beskriver som sagt subkulturell tillhörighet som ett självvalt utanförskap och avståndstagande mot den dominanta kulturen.¹⁰⁹ Utifrån definitionen kan förstås att en subkulturs distinktion är ett sätt för personerna inom gruppen att markera distinktion gentemot den kultur som stilen tas upp inom.

På samma vis som adel, borgare och prästerskap historiskt har använt sig av mode som tecken för sin sociala tillhörighet används inom subkulturer stilen som en social markör.¹¹⁰ Som åskådliggjorts i teoriavsnittet om Veblens och Simmels teorier om modets diffusion innebär det självvalda utanförskapet att en exkludering och distinktion mellan olika sociala grupper uppstår.¹¹¹ De personer som tillhör subkulturella grupper har delvis exkluderats från samhällets dominanta grupper på grund av att de inte accepterar rådande ideologier.

En subkulturell sammanslutning och identifikation förändrar ingående personers sociala tillhörighet. Genom subkulturella gruppers avståndstagande från den dominanta kulturen uppstår därför vad man kan kalla mikrosamhällen – grupperingar där egna ideologier, värderingar, hierarkier och system av mening och koder byggs upp.¹¹² Som Hebdige skriver bemöts dem ofta med moralpanik som följs av en gradvis acceptans av subkulturen. Acceptansen kan bero på att omgivningen vänjer sig men kan även vara den dominanta kulturens försök att stävja och trivialisera subkulturen för att den dominerande ideologi, som subkulturen är en motsättning till, inte skall riskera att störas eller ifrågasättas.¹¹³ Jag tror utifrån det här att det är genom smaskaparna som subkulturellt mode sprids till en mainstreammodekontext. För att det skall spridas krävs att en subkulturell person som Patti Smith har tillräcklig

¹⁰⁸Timeout London. (2013). “Alexa Chung, I’m indie through and through.” Timeout London, Hämtad från <http://www.timeout.com/london/shopping/alexa-chung-im-indie-through-and-through> (2015-04-27)

¹⁰⁹ Hebdige, 1979, s. 2

¹¹⁰ Hebdige, 1979, ss. 2-4, 18, 101-103; Holmberg, 2008, ss. 178-179; Simmel, 1904/1957, s. 547; Veblen, 1899/2007, s. 110; Kawamura, 2010, ss. 44-46

¹¹¹ Simmel 1904/1957, ss. 542-543, 544, 545 546; Veblen, 1899, ss. 112-113, 114, 115, 116

¹¹² Hebdige, 1979, s. 84

¹¹³ Hebdige, 1979, ss. 94, 97-98

legitimitet inom sin subkultur för att ges medial uppmärksamhet. Då kan en idealisering av subkulturen uppstå och smakskapare inom andra grupper, exempelvis mainstreammodet tar upp stilen. På så vis avväpnas subkulturens, av den dominanta kulturen upplevda, hotfullhet. Jag uppfattar det dock inte som att Smith som enskild person som avvikande från normen upplevs som hotfull, utan att mytbildningen kring och idealiseringen av hennes stil gett henne en uppsatt roll inom mainstreammodet, även om denna roll kanske inte eftersträvats av henne själv. Anledningen till att Smith inte upplevs som hotfull mot den dominanta kulturen kan dels bero på att hon själv som sagt inte försökt etablera sig som stilikon i den dominanta kulturen.

2.3.2. Stilikoners betydelse för subkulturella stiluttryck i mainstreammodet.

Utifrån sättet som smakskapare beskrivs av Lantz drar jag slutsatsen att Alexa Chung och Patti Smith kan anses vara smakskapande stilikon.¹¹⁴ Dels grund av det inflytande Smith haft både inom sin subkultur och i mainstreammode samt dels på grund av Chungs inflytande och sociala ställning inom mainstreammodet. Genom att Chung har Smith som stilikon sprids hennes subkulturella stil genom Chung som legitimerar Smiths roll som stilikon.

Chung befinner sig i ett gränsland mellan subversivt och mainstreammode. Hon har därmed två roller att leva upp till. Hon behöver trovärdighet inom mainstreammodet för att befästa sin roll som stilikon och redaktör för brittiska *Vogue*, men även trovärdighet utanför mainstreammodet så hon kan fortsätta hämta sin stilinspiration från subkulturer. Eftersom hon är redaktör på brittiska *Vogue* har hon makt över modemagasinet innehåll och kan sprida subkulturellt mode i en mainstream kontext.¹¹⁵ Genom tidningen sprids därmed hennes smak samt trender och kollektioner hon anser betydelsefulla att rapportera om, exempelvis Smiths stil. Det är som tidigare nämnts ändå viktigt att även se Chung som en konsument av mode. Utifrån Goffmans teori om att vi har olika roller i olika kontexter kan Chungs makt i så fall variera beroende på vilken kontext hon befinner sig i.¹¹⁶ Som konsument hämtar hon sin inspiration någonstans ifrån, bland andra Patti Smith. Utifrån de förutsättningarna innehar Smith en högre status än Chung. Kanske beror det på att kontexten övergått från att vara ett sammanhang inom mainstreammodet till att bli ett sammanhang inom subkulturellt mode.

¹¹⁴ Lantz, 2013, s. 70

¹¹⁵ *Vogue* UK, 2015

¹¹⁶ Goffman, 1959/2014, s. 29, 39

Chung tycks medveten om den legitimitet hon innehar i mainstreammodet när hon i en intervju förklarar sitt missnöje över popstjärnors användande av baletttråkar: ”If I see one more pop singer in a leotard I’m going to end it”.¹¹⁷ Hennes uttalande kan tolkas på olika sätt, dels kan det tjäna till att befästa Chungs makt som smakskapare genom att hon med sitt uttalande uttrycker att stiluttrycket inte är önskvärt. Dels kan det ses som ett uttryck för att hon med sin subkulturella anknytning ogillar när ett subkulturellt mode tas upp i en mainstream kontext och därmed mister sin ursprungliga betydelse, men med tanke på att Chung med största sannolikhet är medveten om sitt inflytande över mainstreammodet är hennes syfte med uttalandet troligast en fråga om att legitimera och befästa sin makt och legitimitet.

För att stilikoner skall uppnå det tillstånd av idealisering som leder till makt att påverka modet måste deras spelade roll som tidigare nämnts vara trovärdig. För att åstadkomma trovärdighet i en rollkonstruktion används enligt Goffman statussymboler som förknippas till rollen och genom korrekt användning av dem förstärks dess autenticitet.¹¹⁸ Ifall det krävs vissa stiluttryck för att en roll skall anses autentisk kan detaljerna i ett plagg, utifrån Blacks teori om det symbolvärde som olika detaljer kommunicerar, innebära att ett par hängselbyxor kan inneha eller förlora den symboliska kopplingen till Patti Smiths stil beroende på dess detaljer.¹¹⁹ Om byxorna har slitage orsakat av användning kan de med större sannolikhet kopplas till subkulturellt mode och Smiths stil än om de är nyproducerade och har avvikande detaljer, exempelvis i form av dekor eller sömnadsteknik, vilket kan förklara varför stilen i analyserade mode-editorials inte upplevs autentisk.

Genom att Chung identifierar sig med subkulturellt mode men är yrkesverksam och aktuell inom mainstreammodet byggs en mystik kring hennes identitet och stilmässiga tillhörighet upp. Utifrån hur Goffman beskriver mystifikation kan de förstås som en faktor som bidrar till idealiseringen av en rollgestalt.¹²⁰ Den aspekten är särskilt central för att den roll som spelas av olika stilikoner skall upplevas som autentisk. På grund av den idealisering som uppstår i samband med mystifikationen hamnar omgivningen och rollens aktör, det vill säga modekonsumenterna och stilikonerna, i ett distansförhållande som bidrar till att rollfördelningen och fasaden som rollerna omfattas av kan upprätthållas.¹²¹ Vad omfattas då en

¹¹⁷ DelliCarpini Jr. 2013

¹¹⁸ Goffman, 1959/2014, s. 40

¹¹⁹ Black, 2010, ss. 500-504

¹²⁰ Goffman, 1959/2014, ss. 64-65; Se även sidorna 8-9 i denna text.

¹²¹ Goffman, 1959/2014, ss 64-65

mystifikation av och vad baseras idealiseringen på? Jag anser att det kan finnas en koppling till de symboliska värden som stilikoner omfattas av, exempelvis uppfattningen om Patti Smiths persona inom den dominanta kulturen och mainstreammodet. Genom legitimering och en trovärdigt spelad roll stärks stilikonernas legitimitet och det leder i slutändan till att vissa föremål blir förknippade med personerna, exempelvis Patti Smith och hängselbyxor.

Ett centralt resultat av bildanalyserna är att det i samtliga editorials, framförallt *VMagazines*, förmedlas en idealiserad bild av personerna, deras liv samt deras klädstilar.¹²² Den idealiserade uppfattningen av Smiths stil framgår också av citatet av Chung i *Billboard*.¹²³ Jag utgår därför ifrån att det finns en idealiserad uppfattning kring Smith som delvis erhållits genom editorialstylistens tolkningar av Smiths självbiografi som också inspirerat till bilderna i editorial. I min analys kopplar jag idealiseringen av Smiths stil till sociologen Erving Goffmans teori om idealisering som en avgörande faktor för att en person skall tillskrivas makt och legitimitet.¹²⁴ Goffman skriver emellertid om idealisering utifrån individens perspektiv och hur en person kan skapa en idealiserad bild av sig själv, men jag vill påstå att modemagasinet som gör en editorial om Smith också kan styra den bild av henne som förmedlas. Genom att presentera en idealiserad bild av henne i sin editorial legitimerar de hennes roll som stilikon samtidigt som de stärker sin egen legitimitet och trovärdighet genom att förmedla en bild av henne som är mer lämpad för modesammanhang än en realistisk skildring. Som Lantz skriver krävs att smakskaparna, däribland modemagasin, har förmåga att förmedla trovärdiga trender och en smak som lever upp till samtidens önskemål.¹²⁵ Det kan modemagasinen uppnå genom att vinkla sina editorials på ett sätt som efterfrågas inom mainstreammodet, bland annat med hjälp av modeller som överensstämmer med rådande skönhetsideal.

¹²² Se sidorna 17-21 i denna text

¹²³ DelliCarpini, 2013

¹²⁴ Goffman, 1959/2014, s. 39

¹²⁵ Lantz, 2010, s.70, 71-72, 80-81

3. AVSLUTNING

3.1. Sammanfattning

Syftena med uppsatsen har varit att bidra till nuvarande forskningsfält om subkulturellt mode i det postmoderna samhället samt att fylla en kunskapslucka kring den växelverkan som förekommer mellan subkulturellt och mainstreammode. Genom de resultat som erhållits i analysen av Alexa Chung och Patti Smiths roller som stilikoner inom mainstreammode respektive subkulturellt mode har uppsatsens syften uppfyllts. I bildanalyserna har jag påvisat hur subkulturellt mode sprids och etableras i en mainstream kontext, nämligen med hjälp av stilikoner inom mainstreammodet som inspireras av subkulturella frontfigurer. Utifrån dem har jag även kommit fram till att Smiths stil och liv har fungerat som inspirationskälla till de mode-editorials som analyserats, samt på vilka olika sätt Smith inspirerat till dem, vilket innebär att Smiths roll som stilikon i en mainstream kontext bekräftas.

Uppsatsen har även med frågeställningen ”På vilka sätt förändras den subkulturella stilens betydelse och symbolik när den befinner sig i en mainstream kontext?” syftat till att studera subkulturella modens gränsöverskridande till en mainstream kontext samt hur subkulturella stilars betydelse och symbolik förändras när den befinner sig i en mainstream kontext vilket genomförts i uppsatsens analys. Utifrån min analys av mode-editorials har jag kommit fram till att de skapar en idealiserad bild av Smith. För att subkulturellt mode skall passa den dominanta kulturens ideologier, exempelvis smak och ideal i mainstreammodet, måste de subkulturella stiluttryckens symboliska betydelse kodalas om. Det innebär som Black hävdar att den symboliska betydelse som förmedlas genom ett plagg eller ett föremål förändras beroende på dess kontext och genom att detaljer ändras.¹²⁶

Med hjälp av sociologiska och socialantropologiska teorier kring subkulturellt mode, samt modevetenskapliga teorier om stilikoner, trendsättare samt modets diffusion har en litteraturanalys och bildanalys genomförts. Hebdiges teorier om subkulturellers funktioner och drivkrafter har bidragit med en förståelse för vad subkulturellt mode är, varför subkulturella stilar uppstår samt hur relationen mellan subkulturellt och mainstreammode är beskaffad. Hans teorier har även bidragit till att förklara betydelsen av symboliska värden och varför samt på vilka sätt subkulturella moden sprids och tas upp i en mainstream kontext. Det innebär utifrån

¹²⁶ Black, 2009, ss. 503-504

Hebdiges teori att det är genom avståndstagandet från den dominanta kulturen som mytbildningar bidrar till att fascination för subkulturen uppstår så den sprids till en mainstream kontext.¹²⁷ Fascinationen kan, som Black påpekat, bero på att stilen genom sina avvikande attribut upplevs exotisk. Genom stilikoner som tar till sig en subkulturell stil sker en diffusion av stilen.¹²⁸ När Patti Smiths subkulturella stil tas upp i en mainstream kontext idealiseras den och förlorar sina symboliska värden eftersom stilens användare i mainstreammodet inte identifierar sig med och erkänner de symbolvärden som stilen har inom subkulturen.

För en förståelse kring iscensättandet av identiteten i modet har sociologen Erving Goffmans teorier om rollkonstruktioner med fokus på hur idealisering och mytbildning kring en individ kan bidra till en förändrad status och ett förändrat anseende applicerats på studieobjekten Alexa Chung och Patti Smith. Med hjälp av diffusionsteorier etablerade av sociologerna Thorstein Veblen och Georg Simmel har diffusionen av mode studerats, de har bidragit till en förståelse för hur spridningen av moden förändrats på sikt vilket möjliggjort en förståelse för hur modediffusionen fungerar idag. Som komplement har modeteoretikern Jenny Lantz teorier om trendsättare och smakskapare applicerats använts för att skapa en förståelse för Alexa Chungs och Patti Smiths roll i spridningen av moden. Genom ett diffusionsteoretiskt perspektiv har den modevetenskapliga idén om att samtida moden sprids över olika sociala segment bekräftats, liksom Lantz teori om att det finns ledargestalter inom modet som bidrar till spridningen av olika stilar. Sin roll som stilikoner erhåller de genom processer av mytbildning och idealisering kring sina projicerade identiteter.¹²⁹

Teorierna har applicerats på relevant empiriskt material som bestått av mode-editorials, modejournalistiska artiklar och intervjuer samt fotografier av studieobjekten: Alexa Chung och Patti Smith. Chungs och Smiths aktörskap och roller har studerats från olika perspektiv. Chungs stilidentitet har studerats utifrån hur hon som konsument av mode hämtar stilinspiration från andra, däribland Patti Smith, samt hur hon som stilikon inspirerar andra i deras stil. Patti Smiths stilidentitet har studerats utifrån hur hon som konsument av mode genom sin subkulturella stil kommunicerar sin identitet samt hur hon fungerar som stilikon i en mainstream kontext.

¹²⁷ Hebdige, 1979, ss. 90-93, 96-97

¹²⁸ Black, 2010, s. 505

¹²⁹ Lantz, 2013, ss. 70-71

3.2. Slutdiskussion och vidare perspektiv

De sociala fenomenen antimode och subkulturellt mode har hittills framförallt studerats inom sociologin och socialantropologin på grund av disciplinernas fokus på samhällets sociala grupperingar. Eftersom symbolisk interaktionistiska perspektiv även ingår i modevetenskaplig forskning samt ämnet omfattar mode och dess mekanismer är det relevant inom modevetenskapliga studier.

Eftersom subkulturella stilar, däribland grungestilen som nämnts i förbigående i uppsatsen, fått en varaktig roll som stilinspiration inom mainstreammodet kan det för att fördjupa och följa upp denna studie vara relevant att studera hur subkulturella moden och stilikoner i en mainstream kontext påverkar det subkulturella modet utifrån ett långsiktigt perspektiv. Möjliga frågeställningar att studera ämnet utifrån är: Vad händer med modestilen inom subkulturen när den är etablerad inom mainstreammodet? Hur värderas subkulturen inom den dominanta kulturen när den etablerats i en mainstream kontext samt på vilka sätt förändras uppfattningen om en subkulturell stilikon när den även fungerar som en stilikon i en mainstream kontext? Som visats i uppsatsen är bilden av subkulturella stilikoner i en mainstream kontext idealiserad. Därför är det relevant att studera hur idealiseringen utvecklas på sikt och vad det har för intern påverkan på subkulturen. Det är även lämpligt att studera hur Alexa Chung's stil med inspiration av Patti Smith tolkas av de modekonsumenter som har Chung som stilikon. Kan Chung's stilikoner och inspirationskällor avläsas i stilen hos de personer som hon inspirerar?

Eftersom det teoretiska ramverket i uppsatsen visat sig väl lämpat för uppsatsens typ av studie kan en fortsatt studie inom samma ämnesområde, tema eller utifrån föreslagna frågeställningar baseras på sociologiska och socialantropologiska teorier eller den modevetenskapliga forskning som för närvarande är under etablering.

KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor

- Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. (1:a utg.) London: Fontana Press.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction, a social critique of the judgement of taste*. (1:a utg.) London & New York: Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Bisbort, A. (2010). *Beatniks, a guide to an American subculture*. (1:a utg.) Kalifornien: Greenwood Press.
- Goffman, E. (1959/2014). *Jaget och maskerna, en studie i vardagslivets dramatik*. (6:e uppl. 1:a utg.) Lund: Studentlitteratur AB.
- Hebdige, D. (1979). *Subculture, the meaning of style*. (10:e uppl, 1:a utg.) London & New York: Routledge.
- Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode, stil som historisk och teoretiskt objekt*. (1:a utg.) Stockholm: Carlsson Förlag.
- Kawamura, Y. (2011). *Modeologi, en introduktion till modevetenskap*. (2:a uppl. 1:a utg.) Stockholm: Nordstedts Förlag AB.
- Lantz, J. (2013). *Trendmakarna*. (1:a utg.) Stockholm: Atlas förlag AB.
- Smith, P. (2010). *Just kids*. (1:a utg.) London: Bloomsbury.
- Veblen, T. (1899/2007). *The theory of the leisure class*. Red. Martha Banta. Ursprunglig utg. 1899, Utg. 2007. New York: Oxford University Press Inc.

Digitala källor

- Black, P. (2009). The detail: setting fashionsystems in motion, vol. 13 nr. 4. *Fashion Theory*, ss. 499-510, Hämtad från DOI:
<http://dx.doi.org.ludwig.lub.lu.se/10.2752/175174109X467503> (2015-03-26)
- Chung, A. (2015). "Empire State of mind", Chungalexax, Instagram, Hämtad från
<https://instagram.com/p/1RYlp0GoUG/?taken-by=chungalexax> (2015-05-07)
- Chung, A. (2015). I've hacked the @agjeans account. Hah! *Chungalexax, Instagram*.
Hämtad från <https://instagram.com/p/1MzRP9GoWi/?taken-by=chungalexax> (2015-05-13)
- Chung, A. 2015. *Chungalexax, Instagram*. Hämtad från
<https://instagram.com/p/0ILGiHGof3/?taken-by=chungalexax> (2105-05-13)
- Chung, A. 2015. *Chungalexax, Instagram*. Hämtad från
<https://instagram.com/p/zzJ1VCmoYi/?taken-by=chungalexax> (2015-05-13)
- Chung, A. (2015). *Chungalexax, Instagram*. Hämtad från
<https://instagram.com/p/x4jllrmoSQ/?taken-by=chungalexax> (2015-05-13)
- Chung, A. (2015). *Chungalexax, Instagram*. <https://instagram.com/p/xMdIttmoVC/?taken-by=chungalexax> (2015-05-13)
- Cortina, G. (2010). Patti + Robert, vol. 20, VMan, *VMagazine*. Hämtad från
<http://www.vmagazine.com/site/content/673/patti--robert> (2015.03.25)
- DelliCarpini Jr. G. (2013). Alexa Chung's 5 best dressed musicians ever, *Billboard*, Hämtad från
<http://www.billboard.com/articles/list/5770726/alexa-chungs-5-best-dressed-musicians-ever> (2015-03-26)
- Discogs. (2015). *Patti Smith, Because the night*. Hämtad från <http://www.discogs.com/Patti-Smith-Because-The-Night/master/329453> (2015-05-13)
- Hoard, J. (2001). *Patti Smith, biography*, The Rolling Stone Magazine, Hämtad från
<http://www.rollingstone.com/music/artists/patti-smith/biography> (2015-05-04)
- Kaiser, S. B. (2010). "Antifashion", vol. 3, nr. 2. *Berg encyclopedia of World Dress and Fashion*, Hämtad från
<http://www.bergfashionlibrary.com.ludwig.lub.lu.se/view/bewdf/BEWDF-v3/EDch3023.xml?q=beatnik&isfuzzy=no> (2015-03-26)
- Kelifa, H. (2012). Because the night calls Patti, *Russh Magazine*, Hämtad från
<http://www.russhmagazine.com/fashion/shoots/because-the-night-calls-patti/> (2015-03-25)
- Milligan, L. (2010). Alexa Chung, *Vogue AU*, Hämtad från
<http://www.vogue.com.au/celebrity/models/alexa+chung,49?page=4> (2015-05-14)

- Oxford dictionaries. (2015). *Defuse*, Hämtad från <http://oxforddictionaries.com/definition/learner/defuse> (2015-03-05)
- Oxford dictionaries. (2015). *It-girl*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/It-girl> (2015-05-05)
- Oxford dictionaries. (2015). *Subculture*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/subculture> (2015-05-05)
- Oxford dictionaries. (2015). *Trendsetter*, Hämtad från <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/trendsetter> (2015-05-05)
- Satenstein, L. (2015). Kurt Cobain style, Montage of heck documentary. *Vogue*.
<http://www.vogue.com/13255250/kurt-cobain-style-montage-of-heck-documentary/>
(2015-05-13)
- Simmel, G. (1904/1957). Fashion. *The American Journal of Sociology*, ss. 541-557, Nr.6,
Vol. LXII. Ursprunglig utg. 1904, Utg. Maj 1957, Hämtad från
<http://www.jstor.org/stable/2773129> (2015-03-26)
- Smith, P. (2015). *Banga, Touring Banga*, Hämtad från <http://www.pattismith.net/banga.html>
(2015-05-18)
- Spedding, E. (2014). Alexa Chung's style rules, she explains the formula behind her signature style. *Grazia Daily*. Hämtad från <http://www.graziadaily.co.uk/2014/11/alexa-chung-s-style-rules-she-explains-the-formula-behind-her-signature-style#.VT5BOIXtmkp>
(2015-04-27)
- The Robert Mapplethorpe Foundation. (2015). *Biography*, Hämtad från <http://www.mapplethorpe.org/biography/> (2015-04-27)
- Timeout London. (2013). Alexa Chung, I'm indie through and through. *Timeout London*,
Hämtad från <http://www.timeout.com/london/shopping/alexa-chung-im-indie-through-and-through>
(2015-04-27)
- Tyson, J. (2012). Anna Albrekht channels Patti Smith - Helmet Magazine, *Selectism*, Hämtad
från <http://www.selectism.com/2012/07/13/anna-albrekht-channels-patti-smith-helmet-magazine/> (2015-05-20)
- Vogue UK (2015), Alexa Chung, *Vogue*, Hämtad från <http://www.vogue.co.uk/person/alexa-chung>
(2015-05-04)

Bildförteckning

- Figur 1: Christian Brylle, *Patti + Robert*. VMagazine, 2010. Fotografi. Hämtad från <http://www.vmagazine.com/site/content/673/patti--robert> (2015-03-25)
- Figur 2: Norman Seeff, *Robert Mapplethorpe och Patti Smith*, 1969. Fotografi. Hämtad från http://i.huffpost.com/gadgets/slideshows/224820/slide_224820_946428_free.jpg (2015-04-21)
- Figur 3: Gerard Malanga, *West twenty-third street, fire escape*, 1971. Fotografi. Hämtad från Patti Smith (2010), *Just Kids*, London: Bloomsbury s. 200. (2015-04-21)
- Figur 4: Robert Mapplethorpe, *Patti Smith*, 1976. Fotografi. Hämtad från http://kirstyallison.files.wordpress.com/2012/03/tumblr_lngiy7jdbf1qiy0z1o1_500.jpg?w=500&h=468 (2015-05-18)
- Figur 5: Robert Mapplethorpe, *Patti Smith, Horses*, 1975. Fotografi. Tate, London, Hämtad från <http://www.tate.org.uk/art/artworks/mapplethorpe-patti-smith-ar00185> (2015-04-21)
- Figur 6: Christian Brylle, *Patti + Robert*, VMan, VMagazine. 2010. Fotografi. Hämtad från <http://www.vmagazine.com/site/content/673/patti--robert> (2015-03-25)
- Figur 7: Darren Mc Donald, *Anna Albrecht Channels Patti Smith*, Helmet Magazine, nr. 3, 2012, Fotografi. Hämtad från <http://www.selectism.com/2012/07/13/anna-albrecht-channels-patti-smith-helmet-magazine/> (2015-05-20)
- Figur 8: Nick Dorey, *Beacuse the night calls Patti*. Russh Magazine, vol. 3 nr. 25, 2013-01-19, Fotografi. Hämtad från <http://www.russhmagazine.com/fashion/shoots/because-the-night-calls-patti/> (2015-03-25)
- Figur 9: Alexa Chung, *I've hacked the @agjeans account, Hah!* Chungalex, Instagram, 2015. Fotografi. Hämtad från Alexa Chung (2015), Chungalex, Instagram, 2015-01-10, <https://instagram.com/p/1MzRP9GoWi/?taken-by=chungalex> (2015-05-13)
- Figur 10: Alexa Chung, *Empire state of mind*, Chungalex, Instagram, 2015-04-10, Fotografi. Hämtad från <https://instagram.com/p/1RYlp0GoUG/?taken-by=chungalex> (2015-05-13)
- Figur 11: Linda Smith Bianucci, *Patti Smith*, 1969. Fotografi. Hämtad från Patti Smith (2010). *Just kids*. (1:a utg.) London: Bloomsbury. s. 82